

# FACULTAS NOSTRA

ZPRAVODAJ LÉKAŘSKÉ FAKULTY UNIVERZITY KARLOVY V PLZNI

## ROZLOUČENÍ SE ZAKLÁDAJÍCÍM ČLEMEM REDAKČNÍ RADY FACULTAS NOSTRA docentem MUDr. Josefem KOHOUTEM, CSc.

Zcela nečekaně v plných přípravách na vydání tohoto čísla našeho fakultního periodika celou akademickou obec zarmoutila zpráva o náhlém skonu doc. MUDr. Josefa Kohouta, CSc.

Jménem naší fakulty a všech jeho přátel se se zesnulým rozloučil v obřadní síni plzeňského krematoria dne 17. 9. 2007 prof. MUDr. RNDr. Jaroslav Slípka, DrSc. tímto projevem:

Vážení pozůstali a smuteční hosté, sešli jsme se v této smuteční síni, abychom se naposledy rozloučili s vynikajícím členem pedagogického sboru Lékařské fakulty Univerzity Karlovy v Plzni, dlouholetým vedoucím její Kliniky pracovního lékařství, vedoucím redaktorem jejího časopisu *Facultas nostra*, předsedou Západočeské pobočky české společnosti pro dějiny vědy a techniky a významným členem Spolku lékařů v Plzni, panem docentem MUDr. Josefem Kohoutem, CSc.

Docent Kohout byl absolventem Lékařské fakulty Univerzity Karlovy v Plzni a už jako student projevoval hluboký zájem o vědu a výzkum a pracoval na Ústavu lékařské chemie nejprve jako demonstrátor a pak pomocná vědecká síla. Ještě před promoci v roce 1960 se stal členem studentského vědeckého kroužku na plzeňské Interní klinice, řešícího problematiku stanovení amoniaku v krevní plasmě. Interně pak zůstává věren po dvacet let, kdy přechází jako odborný asistent na Kliniku pracovního lékařství. V roce 1985 obhájí kandidátskou disertační práci, v r. 1990 se habilituje a rok na to se stává přednostou Kliniky pracovního lékařství, na níž pracuje na částečný úvazek i po odchodu do důchodu v r. 2002. Je nejenom celostátně, ale i mezinárodně uznávaným odborníkem ve svém oboru, byl členem výboru České společnosti pro nemoci z povolání a soudním znalcem, členem redakčních rad časopisů "Vnitřní lékařství" a "Pracovní lékařství", aktivním členem Spolku lékařů v Plzni a publikoval v odborném tisku stovky příspěvků.

Docent Kohout však nebyl jen vynikajícím vědcem, lékařem a učitelem generací medicínské mládeže, ale jako vysoce vzdělaný muž předával vždy své hluboké vědomosti nejen lékařské, ale i široké laické veřejnosti. Obdivovali jsme všichni jeho fenomenální paměť, kterou spojoval se svým zájmem o historii a zvláště o dějiny lékařství. Množství jeho článků o dějinách medicíny svědčí o jeho vědeckém zájmu o tento obor a tak byl právem zvolen předsedou Západočeské pobočky České společnosti pro dějiny věd a techniky, která mu udělila v loňském roce za jeho zásluhy o dějiny vědy Bolzanovu medaili.



K šíři jeho zájmů patřila také vědecká žurnalistika. Všichni si ho budeme pamatovat, jak na odborných zasedáních a kongresech zapisuje a shrnuje výsledky jednání, aby je pak zachoval veřejnosti v odborném tisku. Pro tuto vlastnost a schopnost byl velice aktivním členem ediční komise naší fakulty a léta byl úspěšným vedoucím redaktorem fakultního časopisu "Facultas nostra". Na jeho pracovním stole zůstala dnes osiřelá kupa rukopisů, které Saša připravoval do prvních čísel nového akademického roku. Je přesmutné, že na první stránce příštího vydání bude v černém rámečku už jen vzpomínka na přebohatý život polyhistora a renesančního člověka - docenta Kohouta.

Loučíme se dnes s Tebou, milý příteli, naposled jménem vedení Lékařské fakulty Univerzity Karlovy, Spolku lékařů v Plzni, jménem tisíců Tvých pacientů, tisíců vděčných studentů, jménem nás všech, kteří jsme Tě měli rádi a kteří na Tebe nikdy nezapomenou.

*Budiž čest Tvé památce!*

## OPUSTIL NÁS doc. MUDr. JOSEF KOHOUT, CSc.

Dne 9. září 2007 ve věku 71 let nás náhle opustil doc. MUDr. Josef Kohout, CSc., emeritní přednosta Kliniky pracovního lékařství LF UK a FN Plzeň, který patřil k předním osobnostem našeho oboru.

Doc. MUDr. Josef Kohout, CSc. se narodil 19. června 1936 v Plzni. Svě mládí prožil v Plzni a v Domažlicích. Studium na Lékařské fakultě Univerzity Karlovy v Plzni zahájil v r. 1954. Během studia pracoval nejdříve jako demonstrátor, později jako pomocná vědecká síla na ústavu lékařské chemie, poslední rok studia se již věnoval problematice interních onemocnění. Po promoci v r. 1960 nastoupil na Oddělení tuberkulózy FN v Plzni a v r. 1965 přešel na Interní kliniku FN Plzeň. Od r. 1968 do r. 1980 pracoval jako internista a plicní lékař Ústavu železničního zdravotnictví Jihozápadní dráhy Plzeň. V r. 1980 nastoupil na Kliniku pracovního lékařství FN v Plzni, kde se od r. 1984 podílel na výuce mediků jako odborný asistent a v letech 1991-2002 působil jako přednosta této kliniky. Po odchodu do starobního důchodu v r. 2002 zůstal pracovat na klinice.

Doc. MUDr. Josef Kohout, CSc. obhájil v r. 1985 kandidátskou práci na téma "Příčiny úmrtí u nemocných s pneumokoniózou" a v r. 1990 byl jmenován docentem. Přednášel i publikoval v naší republice i v zahraničí. Celkem publikoval 375 odborných sdělení. V r. 1995 byla oceněna práce "Plasmatický endotelin při onemocnění z vibrace" cenou Spolku lékařů ČLS JEP v Plzni. V popředí jeho zájmů byla především problematika profesionálních plicních onemocnění a kardiovaskulární problematika v různých odvětvích lidské činnosti (lesní dělníci, cidiči odliktů, elektronavičejí). Tyto práce byly součástí řešení resortních výzkumných úkolů, na kterých se podílel. Nelze opomenout ani jeho přínos k problematice kar-

cinomu plic při silikóze a silikotuberkulóze. Doc. MUDr. Josef Kohout, CSc. spolupracoval při tvorbě nových učebních textů pro posluchače lékařských fakult z oboru pracovního lékařství. Kromě své pedagogické činnosti na lékařské fakultě, předával své zkušenosti i studentkám Střední zdravotnické školy v Plzni.

Doc. MUDr. Josef Kohout, CSc. pracoval ve výboru Společnosti nemocí z povolání ČLS JEP, byl předsedou západočeské pobočky Společnosti pro dějiny věd a techniky. Účastnil se přípravy celé řady metodických listů z oboru pracovního lékařství. V posledních letech předával své zkušenosti posluchačům Lékařské fakulty Univerzity Karlovy v Plzni, byl členem redakční rady časopisu Pracovní lékařství a časopisu Lékařské fakulty Univerzity Karlovy v Plzni *Facultas nostra*. Publikoval práce nejen z problematiky oboru pracovního lékařství, ale i z oboru dějin lékařství.

S velkým elánem se věnoval studentům naší lékařské fakulty, většina bývalých studentů a dnes již vysoce profesionálních lékařů vždy obdivovala jeho až encyklopedické znalosti nejen z různých oblastí medicíny, ale i jiných oborů lidské činnosti. U studentů byl velmi oblíben, věnoval jim mimořádnou péči po všech stránkách.

Doc. MUDr. Josef Kohout, CSc. zůstane v paměti svých přátel, pacientů, studentů a spolupracovníků jako významná osobnost našeho oboru, vynikající lékař, vědec, univerzitní pedagog, a zároveň člověk skromný, pracovitý, neustále ochotný poradit a pomoci.

Jsmo zarmoucení touto nenahraditelnou ztrátou, jeho osobnost nám všem bude chybět.

*Čest jeho památce!*  
as. MUDr. Vendulka Machartová, Ph.D.

## VZPOMÍNKA NA SAŠU

S docentem Josefem Kohoutem, kterému nikdo z jeho přátel neřikal jinak než familiérně "Saša", jsem se znal dlouhou dobu jako s kolegou ve Fakultní nemocnici. V posledních letech jsme se vidali častěji, neboť docházel do našeho ústavu za paní sekretářkou Bukovou vždy s objemným fasciklem příspěvků pro *Facultas nostra*, v jejímž redakčním kolektivu od prvního čísla v dubnu 1995 zasedal. Když se v říjnu 2004 v čísle 38 objevila výzva akademické obci s možností přihlásit se k práci pro toto periodikum, po chvíli váhání jsem se Sašovi ozval. Byl jsem do zaběhnutého redakčního kolektivu přijat neobyčejně přívětivě a od těch dob se mé přátelské styky s docentem Kohoutem nejen staly pravidelnými, ale podstatně se prohloubily.

V redakční práci si člověk těžko mohl představit pilnějšiho "šéfa" než byl Saša. Není jisté na čtenářích, aby ohodnotili mravenčí práci, skrytou za vydáním každého čísla - od shromáždění příspěvků, jejich přípravu do schůzi redakční rady, pročtení rukopisů a poté přepisu před tiskem, pak korekturu a nakonec i sledování ohlasu - to vše leželo především na Sašových bedrech. Sám byl díky svým hlubokým historiografickým a odborným znalostem a též zkušenostem z prostředí v němž po celý život pracoval velmi plodným autorem, s jehož jménem a velmi často skromnou zkratkou -ko- jsme se u desítek, možná spíše u stovek příspěvků setkávali. Inicivoval

řadu pravidelných rubrik, přinášejících zprávy nejen o aktuálním životě fakultních pracovišť, ale také o jednotlivých pracovnících při příležitosti jejich životních jubileí, o prezentaci výsledků jejich práce na přednáškových večerech Spolku lékařů, o konferencích na půdě plzeňské Lékařské fakulty i mimo ni, o nových akademických hodnostářích atd. K jeho koníčkům vždy patřila historie medicíny, a tak články z této oblasti přibližovaly mnohým z nás historická data a osobnosti, o nichž měli před tím jen mlhavé povědomí.

Je příznačné, že i do tohoto poprázdninového čísla Saša připravil široký výběr příspěvků, které naši čtenáři dnes dostávají do rukou. Řada z nich je ještě jím samým signována, jeho příspěvky se objeví i v dalším čísle. Bohužel však již nikdy při příchodu na náš ústav neosloví nikdo sestru Ivanu Hnátíkovou jako "naši Bardotku" (Sašovo pojmenování blondaté sestry Ivanky ze šedesátých let, kdy oddělení pracovního lékařství a oddělení tělovýchovného lékařství v pavilonu 11 Fakultní nemocnice souusedila), ani mne za příspěvek pro *Facultas nostra* nikdo neřekne "Jardo ty jsi nedostičnej". Přesto si vzpomínku na Sašu jako obětavého a pracovitě kamaráda a dobrého člověka plného optimismu ponese každý z mnoha jeho přátel po celý život. A to by Sašovi určitě udělalo radost.

MUDr. J. Novák

## ZA PhDr. VĚROU TĚŠÍNSKOU, CSc.

Věděli jsme, že ji v posledních letech často zrazovalo zdraví, i to, že uplynulé týdny trávila v nemocnici s vážným postižením. Přesto všechny velmi těžce zasáhla zpráva, že mezi nás už nikdy nepříjde a neosloví nás přátelsky, s vřelým úsměvem bývalá kolegyně a přítelkyně mnohých z nás, paní doktorka Věra Těšínská, CSc. Přitom ještě před několika lety vyučovala na našem ústavu zahraniční studenty češtině, oboru, kterému se věnovala v poslední době po dlouhých letech výuky ruštiny, završujíc tak pět desetiletí své práce na naší fakultě.

Stála zde již při zavádění výuky cizích jazyků v roce 1954, byla první vedoucí nově ustavené katedry jazyků, organizovala výuku i její postupné rozšiřování a především pak dlouhou řadu let předávala své rozsáhlé vědomosti studentům, provozovala překladatelskou činnost pro potřeby fakulty a lékařské veřejnosti. Se stejnou energií se věnovala vědecké práci ve svém oboru, dosáhla titulu CSc., vytvářela studijní literaturu pro výuku odborné ruštiny i češtiny. Byla známa svou vzdělaností, důkladností, hloubkou myšlení a vytrvalostí. Díky těmto přednostem se úspěšně vyrovnávala se vším, do čeho se pouštěla.

Tento přístup nezměnila ani při tvorbě posledního učebního materiálu, skript češtiny pro zahraniční studenty, na nichž jsem s ní spo-

lupracovala. Směla jsem nahlížet do její "dílny" v době, kdy jiný by vzhledem k různým zdravotním potížím jen odpočíval. Ne tak u Těšínských. Rozpracovaný opus bylo možno vidět na různých místech pracovny, měl přednost před osobními zálibami a k práci na něm usedala bez ohledu na bolest.

Své chmury zaháněla činností, která jí byla dána vrchovatou měrou a již vytrvale vštěpovala také svým dětem a vnoučatům. Láskyplně a obětavě se věnovala nejen jim a manželovi, ale všem svým blízkým, vždy nacházela pochopení i pro přátele i známé.

Řada pobývala na chatě a věnovala péči zahradě, milovala výlety do přírody a za památkami, a pokud jí to zdraví nedovolovalo, hledala radost a útěchu v četbě nebo poslechu hudby. Patřila k lidem s velmi vyvinutým estetickým vnímáním, obdivovala umění, zejména výtvarné a hudební, potkávali jsme ji v divadle, v koncertních či výstavních sáňkách.

Byla optimistkou s živým zájmem o společenské dění stejně jako o běžné starosti členů rodiny i přátel.

Takovou jsme ji znali, vnímavou, laskavou, chápající. Taková natrvalo zůstane i v našich vzpomínkách.

Dagmar Kozlíková

## VEČER PSYCHIATRICKÉ KLINIKY 25. 4. 2007

Schůzi předsedal vědecký sekretář Spolku lékařů ČLS v Plzni MUDr. Jiří Motáň, CSc.

V úvodním sdělení referoval J. Beran a J. Petráňová o konferenci, která se uskutečnila na půdě Senátu Parlamentu ČR dne 8. 3. 2007 a již se krom psychiatrů zúčastnili politici a představitelé různých patientských organizací. Cílem tohoto trojstranného setkání bylo projednání stavu české psychiatrie a výměna informací mezi jednotlivými zúčastněnými stranami. Společným zájmem všech zúčastněných je zlepšení kvality péče a kvality života osob s psychickými poruchami. Ve srovnání s jinými medicínskými obory dostává psychiatrie po celou řadu let méně finančních prostředků. Důležitým cílem národního psychiatrického programu je spravedlivé financování oboru, resp. zrovnoprávnění psychiatrie po stránce financování s jinými obory. Významným trendem současné psychiatrie je redukce omezení osobní svobody pacientů příp. přesné vymezení podmínek, za nichž je možno tzv. omezovací prostředky použít.

Ukazuje se, že současná široká nabídka léků přináší rizika nevhodných lékových interakcí, duplicit či multiplícit. Bylo by vhodné, kdyby lékaři (a to nejen psychiatři) měli možnost soustavně získávat informace s vyhodnocením jejich proskripce, aby tak měli zpětnou vazbu stran vlastní proskripce i případných interakcí s léky, které pacient dostává od jiných lékařů.

Nutná je dobrá spolupráce psychiatrů se spektrem patientských organizací, které sdružují především laickou veřejnost. Zatím se zdá, že se tato strana cítí spíše opomíjena.

Cílem sdělení M. Beniše, J. Šabakové a J. Rumlové bylo seznámit účastníky sympózia se zkušenostmi s atypickými antipsychotiky na dětském psychiatrickém oddělení. Zaměřují se na antipsychotika, která zatím nejsou indikována. Zastávají názor, že je nutné navzájem se o svých zkušenostech s tímto typem medikace informovat. Není totiž možné získat validní data ze studií. V obecném úvodu shrnuli indikace a účinky antipsychotik dosud v pedopsychiatrii používaných a dále antipsychotik, které ještě u dětí indikována nejsou. Věnují se i etickým aspektům této medikace. Hlavní náplní přednášky byla kasuistická sdělení o použití ziprasidonu, quetiapinu a amisulpridu u dětských pacientů léčených na psychiatrické klinice.

J. Podlipný ve své přednášce s názvem "Komorbidita deprese a vybraných somatických chorob" shrnul nejnovější poznatky o společném výskytu depresivní poruchy a diabetu, kardiovaskulárních chorob a poruch štítné žlázy. Při péči o nemocné se symptomy buď deprese nebo uvedených interních chorob je třeba klást zvýšený důraz na zmíněnou komorbiditu a počítat s ní při diferenciálně diagnostických úvahách. Je například prokázáno, že depresivní porucha se u osob s inzulinorezistentním diabetem (DM2) vyskytuje dvakrát častěji. Z epidemiologických studií navíc vyplývá, že deprese předchází několik let manifestaci DM2, ale neplatí opačná konsekvence: lidé bez anamnézy deprese nemají po manifestaci DM2 větší riziko rozvoje depresivní poruchy ve srovnání s obecnou populací. Tato zjištění implikují hypotézy o společném patofyziologickém mechanismu obou poruch. V další přednášce J. Podlipný seznámil s výsledky

vlastního výzkumu vzešlého ze spolupráce 2. interní kliniky Plzeň-Bory, oddělení imunoanalýzy FN Plzeň a psychiatrické kliniky. Příspěvek nesl název "Některé laboratorní markery stanovené multiplexovou analýzou spojené s aterosklerózou a funkcí imunitního systému (MMP-9, sICAM-1, sVCAM-1, IL-10, IL-8, IL-6, leptin, TNF- $\alpha$ ) a jejich souvislost s depresivními symptomy". Práce byla zaměřena na výchyly hodnot od normálu zmíněných cytoadhezivních molekul, metaloproteináz, cytokinů a leptinu u osob se screeningově zjištěnými depresivními symptomy pomocí sebeposuzovací škály. Výsledek byl překvapující, neboť bylo zjištěno, že

osoby s depresivními symptomy mají signifikantně nižší koncentrace interleukinu 6 v séru ve srovnání s kontrolní skupinou.

V poslední přednášce referovala K. Šedivcová o pacientce, s níž se setkala v rámci konziliární činnosti ve FN. U pacientky se jedná o komorbiditu závažných somatických chorob jako diabetes mellitus, tyreopatii a suspektní systémový lupus erythematoses. Psychiatr byl k pacientce volán pro kvalitativní poruchu vědomí, která měla povahu nealkoholového deliria. V krátké době se klinický obraz změnil v poměrně výraznou demenci, jejíž etiologii nelze zatím zcela jednoznačně určit.  
*Doc. MUDr. Jiří Beran, CSc.*

## PŘEDNÁŠKOVÝ VEČER II. INTERNÍ KLINIKY

Dne 9. května 2007 se konal na Šafránkově pavilonu přednáškový večer 2. interní kliniky naší Lékařské fakulty a Fakultní nemocnice. Večeru předsedal doc. MUDr. Jiří Motáň, CSc. První sdělení s názvem "Antagonisté vasopresinu - nová perspektiva v léčbě srdečního selhání a hyponatremických stavů" přednesl přednosta pracoviště doc. MUDr. Jan Filipovský, CSc. Po vtipném úvodu, kdy bylo zmíněno, že i malíř Andy Warhol zemřel v metabolickém rozrátu s hyponatremií po prodělané triviální cholecystektomií, se věnoval příčinám hyponatremie, jejím příznakům a možnostem korekce a hormonální regulace sodíkového hospodářství. Byl zmíněn podíl antidiuretického hormonu a fakt, že hladina tohoto hormonu stoupá již v raných fázích srdečního selhávání, což bylo dokázáno ve studii SOLVD. Vzhledem k tomu, že relativně recentně objevený nepeptidový antagonist vasopresinu tolvaptan dokáže navodit čistou vodní diurézu a šetřit sodík, byl tento působek zkoumán ve studiích SALT 1 a 2, na kterých se podílelo i naše pracoviště. Byli jsme seznámeni s velice úspěšnými výsledky, kdy nemocní v terminálních fázích srdečního selhání či jaterní cirhózy provázenými hyponatremií měli za cenu minimálních nežádoucích účinků jasně zlepšenu kvalitu života a také došlo k prodloužení života v důsledku korekce hyponatremie. V další přednášce hovořil doc. MUDr. Otto Mayer jr., CSc. za kolektiv autorů studie EuroAspire III. o adherenci k současným guideline v sekundární prevenci ischemické choroby srdeční. Třetí fáze studie probíhala v letech 2006-2007, a to i na našem pracovišti. Bylo konstatováno, že statisticky významně narostl počet nemocných užívajících betablokátory, ACE inhibitory i statiny v sekundárně preventivní léčbě oproti sledování z roku 1995. Na dvojnásobek se zvýšilo procento nemocných s uspokojivou kompenzací lipidogramu, nicméně hodnoty krevního tlaku zůstávají neuspokojivě vysoké i přes nové možnosti léčby arteriální hypertenze, nesnižuje se počet kuřáků a stoupá prevalence abdominální

obezity a diabetu mellitu 2. typu mezi nemocnými po infarktu myokardu. Rizikovými faktory neúplné rekanalizace po hluboké žilní trombóze dolních končetin se zabývala as. MUDr. Jana Hirmerová. Sonograficky prokázaná pomalejší regrese trombu je známkou protrombotického stavu. Kontrolní ultrasonografie žil je jedním z kritérií, které pomůže rozhodnout o délce antikoagulační léčby. V mnoha studiích bylo prokázáno, že pomalá rekanalizace svědčí pro možnou malignitu. Byla zmíněna souvislost mezi hladinou D-dimerů a reziduální okluzí. Na vlastních datech přednášející demonstrovala, že přes 70 % hlubokých žilních trombóz zůstává etiologicky neobjasněno. Mnoho našich nemocných s hlubokou žilní trombózou mělo vrozený trombofilní stav, nejčastěji Leidenskou mutaci. Nemocní s pomalou rekanalizací trombóz byli častěji starší muži, s proximálním žilním uzávěrem a oboustrannou trombózou. Užívání statinů mělo relativně protektivní vliv. Bylo doporučeno provádět sonografii hlubokého žilního systému obou dolních končetin vzhledem k častému výskytu oboustranného uzávěru. Večer uzavřel MUDr. Lukáš Handl přednáškou "Vlastnosti tepen a srdeční funkce u starších pacientů s aterosklerózou" autorského kolektivu Handl, Filipovský, Mayer jr., Roučka. Hovořil o pulzní vlně jako rizikovém faktoru kardiovaskulární mortality u hypertoniků, neuropatů i obecné populace. Na vlastních datech bylo ukázáno, že pulzní vlna a echokardiografické parametry jako erekční frakce levé komory a enddiastolický objem jasně predikují celkovou mortalitu nemocných nad 70 let, kteří již prodělali aterosklerotickou komplikaci, ačkoliv se nemocní nelišili v klasických rizikových faktorech. Přednáškový večer našeho pracoviště pokládám za velmi přínosný, protože ve velmi kvalitních sděleních byla přednesena angiologická a preventivně kardiologická problematika, která tvoří hlavní část naší vědecké a výzkumné práce.  
*MUDr. Barbora Petřlová*

## PŘEDNÁŠKOVÝ VEČER CHIRURGICKÉ KLINIKY

Večera Chirurgické kliniky Fakultní nemocnice Plzeň, který se konal 16. 5. 2007 se zúčastnila kromě klinických pracovníků i řada chirurgů z okresních nemocnic a rovněž i chirurgů z ambulantní sféry. Na Večeru chirurgické kliniky bylo předneseno celkem 6 přednášek na různá, velmi aktuální témata.

První přednášku přednesl profesor Třeška, spoluautoři Skalický T., Ferda J., Sutnar A. Zabýval se novými možnostmi chirurgické léčby hemangiomů jater. Poukázal na to, že chirurgie v této oblasti udělala v posledních několika letech obrovský pokrok kupředu, kdy dříve obávané hemangiomy jater dnes již lze řešit zcela bezpečně v řadě případů bez nutnosti krevní transfúze. Chirurgická klinika v Plzni má v porovnání s ostatními pracovišti v České republice pravděpodobně největší zkušenosti s chirurgickou léčbou tohoto onemocnění.

Druhou přednášku přednesl asistent Vodička J. se spoluautory primářem Špidlenem V. a Dr. Houdkem K. Jednalo se o přednášku z oblasti hrudní chirurgie, která se zabývala indikacemi a úskalími zakládání tracheotomií na Chirurgické klinice FN Plzeň v letech 2000 - 2006. Přednáška zhodnotila chirurgické postupy k založení tracheotomie především v oblasti intenzivní péče o dlouhodobě ventilované nemocné.

Třetí přednášku přednesl docent Čertík se spoluautory prof. Třeška V., Dr. Křížan J., as. Kuntscher V., Dr. Šulc., Dr. Čechura M., Dr. Altman P. a as. Novák M. Jednalo se o zhodnocení souboru operací na vnitřních karotidách v lokoregionální anestézii za uplynulých 5 let. Chirurgická klinika patří v této oblasti k největším pracovištím zabývajících se chirurgií karotického řečiště v České republice. Výsledky, co do mortality a morbidity, jsou naprosto srovnatelné s výpělymi světovými pracovišti. Přednáška byla bohatě diskutována stran chirurgické techniky a významu místní anestézie u chirurgie karotid.

Čtvrtá přednáška byla z oblasti transplantologie ledvin, kde Dr. Hasman D. se spoluautory prof. Třeška V., as. Kuntscher V., Dr. Reischig T., Dr. Bosman R. a dále docent Hes O. a Ing. Trefil V. přednesl sdělení Dárce s nebijícím srdcem - multimonitorace ledvin a přežití štěpů. Přednáška přinesla především nové poznatky v této velmi závažné transplantologické problematice. Chirurgická klinika jako jediná se zabývá v České republice transplantací ledvin z nebijících dárců a má velmi kvalitní výsledky v této oblasti.

Pátá přednáška byla přednesena opět kolektivem autorů hrudní chirurgie, přednesl ji asistent Šafránek J. s primářem Špidlenem V., as. Vodičkou J., as. Šimánkem V., docentem Klečkou J. a Dr. Blümlovou K. Přednáška se zabývala velmi závažnou problematikou léčby hyperhidróz horních končetin, kdy as. Šafránek předvedl jednoduchou videotorakoskopickou metodu horní hrudní sympatektomie v chirurgické léčbě tohoto onemocnění, kterým trpí řada mladých lidí. Přednáška nabídla efektivní možnosti léčby tohoto onemocnění s velmi kvalitními pooperačními výsledky.

Poslední přednáška byla z oblasti intenzivní péče, kterou přednesl Dr. Kulda J. se spoluautory as. Kuralem T., Dr. Hasmanem D., as. Novákem P. a Dr. Brabcem M. Přednáška se zabývala péčí o starší nemocné v podmínkách chirurgické jednotky intenzivní péče. Autoři podali rozsáhlý rozbor, který se týkal velmi důležité oblasti chirurgické intenzivní péče, tj. péče o stárnoucí populaci, kde každoročně procento nemocných vysokého věku přibývá. Rovněž tato přednáška se setkala s bohatou diskusí.

Na závěr celého večera pak chirurgická klinika pozvala zúčastněné na III. kongres chirurgie jater, žlučových cest a pankreatu s mezinárodní účastí, který se konal ve dnech 20. - 21. června 2007 v Parkhotelu v Plzni.

*Prof. MUDr. Vladislav Třeška, DrSc.  
přednosta chirurgické kliniky*

## PŘEDNÁŠKOVÝ VEČER ÚSTAVU KLINICKÉ IMUNOLOGIE A ALERGOLOGIE

Přednáškový večer Ústavu klinické imunologie a alergologie Lékařské fakulty Univerzity Karlovy a Fakultní nemocnice v Plzni v rámci pracovních schůzí Spolku lékařů České lékařské společnosti Jana Evangelisty Purkyně se konal ve středu 23. května 2007 v posluchárně Šafránkova pavilonu Lékařské fakulty Univerzity Karlovy. Jednání zahájil a řídil doc. MUDr. Josef Kohout, CSc.

MUDr. Simona Krýsllová ve společné práci s MUDr. Vladimírem Hraškem, MUDr. Ivanou Malkusovou, MUDr. Janou Hanzlíkovou, doc. MUDr. Petrem Panznerem, CSc. a MUDr. Zdeňkem Hessem uvedla zkušenosti s testem aktivace bazofilů v diagnostice alergie na včelí jed. Vyšetřili 19 nemocných s alergickou reakcí I. - III. stupně a 6 kontrolních osob, test aktivace bazofilů byl pozitivní v 95 %, IgE prokázali v 95 %, prick-testy byly pozitivní v 37 %. Nejistili korelaci mezi klinickým obrazem, IgE a testem aktivace bazofilů. MUDr. Jana Hanzlíková ve společné práci s doc. MUDr. Daliborem Sedláčkem, CSc., MUDr. Martinem Liškou, Ing. Jitkou Hořčíkovou, doc. MUDr. Petrem Panznerem, CSc., MUDr. Simonou Krýsllovou, MUDr. Vladimírem Hraškem a Mgr. Zuzanou Filarovou seznámila přítomné s výsledky vyšetření aktivace HIV - specifických T lymfocytů histaminem a interleukinem. Produkce perforinu byla po stimulaci peptidy a histaminem přítomna v 34,9 %, po stimulaci peptidy a interleukinem v 30,1 % a po stimulaci peptidy v 31 %.

MUDr. Ivana Malkusová ve společné práci s MUDr. Vladimírem Hraš-

kem a doc. MUDr. Petrem Panznerem vyšetřovala koncentraci oxidu dusnatého ve vydechovaném vzduchu u astmatiků léčených nehahlojenisovaným inhalačním kortikoidem ciclesonidem. Po šesti týdnech léčby poklesla koncentrace NO, dále se pak již nesnižovala. Obdobný výsledek byl i při vyšetření eozinofilů ve sputu a při vyšetření eozinofilního kationického proteinu, zvýšil se i rozepsaný výdech vitální kapacity.

MUDr. Martin Liška ve společné práci s MUDr. Václavou Gutovou, doc. MUDr. Petrem Panznerem, CSc. a MUDr. Vladimírem Hraškem vyšetřil pomocí atopy patch testu s pěti běžnými inhalačními alergeny 20 dětí s atopickým ekzémem. Přecitlivělost oddáleného typu zjistil v 55 %, přecitlivělost časného typu v 65 %.

MUDr. Ivana Malkusová ve společné práci s doc. MUDr. Petrem Panznerem, CSc., MUDr. Tomášem Freibergerem a MUDr. Pavlem Zemanem demonstrovala nemocného se současným nálezem celiakie a běžné variabilní imunodeficiency. Celiakie byla potvrzena endoskopicky a histologicky, protilátky však nebyly prokázány, byly sníženy všechny imunoglobuliny a CD 4+, nebyly však klinické projevy imunodeficiency. U sestry a neteře nemocného, které měly klinické projevy celiakie, i u obou dětí nemocného, které měly klinické projevy celiakie neměly, byl prokázán heterodemer DQA 1\*0501 a DQB 1\*020.

V závěrečném hodnocení vyzvedl doc. MUDr. Kohout, CSc. vysokou úroveň přednášek, které přinesly řadu nových poznatků. - ko -

## 47. STUDENTSKÁ VĚDECKÁ KONFERENCE

47. studentská vědecká konference Lékařské fakulty Univerzity Karlovy v Plzni, konaná pod záštitou děkana fakulty doc. MUDr. Jaroslava Koutenského, CSc. se konala 23. května 2007 v Šafránkově pavilonu. Jednání zahájil děkan fakulty doc. MUDr. Jaroslav Koutenský, CSc., ve dvou sekcích bylo předneseno celkem 53 prací účastníků pregraduálního i postgraduálního studia.

Fiala, Engeliová, Kielberger a Urbánková (školicitel doc. MUDr. Otto Mayer, Jr., CSc.) zhodnotili prediktivní potenciál N-terminálního fragmentu B-typu natriuretického peptidu. Při zvýšených hodnotách (nad 862 pmol/l) je 3,26krát vyšší riziko úmrtí.

Fiala, Engeliová, Kielberger a Urbánková zhodnotili mortalitu nemocných se stabilizovanou ischemickou chorobou srdeční v letech 1995 a 2000 a její predikující faktory (školicitel doc. MUDr. Otto Mayer Jr. CSc.). Vzrostl počet kuřáků, mírně stoupl počet nemocných s BMI nad 30, poklesl krevní tlak, vzrostly koncentrace celkového i LDL cholesterolu, stoupl počet revascularizačních výkonů. Šimanová (školicitel doc. MUDr. Richard Rokyta, Ph.D.) zhodnotila vliv perorální nutrice na hemodynamiku u 8 nemocných po infarktu myokardu, u 4 se zvýšila ejekční

frakce, srdeční index se zvýšil po 60 minutách, pak poklesl.

Kielberger, Mayer Jr., Filipovský, Pešta a Dolejšová (školicitel doc. MUDr. Otto Mayer Jr., CSc.) zjišťují, že kouření spolu s genetickým polymorfismem endoteliální nitric-oxid syntetázy významně zvyšuje rigiditu tepen dolních končetin. Vernerová, Sýkora, Chvojka, Kroužek, Raděj a Novák zjišťují v experimentálním modelu sepse již v časně fázi poruchu mikrocirkulace, více vyjádřenou na stěvě. (Tato práce byla vyhodnocena jako nejlepší v I. sekci, školicitel doc. MUDr. Martin Matějovič, Ph.D.)

Müller (školicitel MUDr. Michal Krčma) zjistil u diabetiků I. typu, že variabilita glykémie závisí na průměru glykémii, počtu měření a počtu hypoglykémii a normoglykémii. Solfronk, Honzík a Fiala (školicitel prof. MUDr. Hana Rosolová, DrSc.) při vyšetření 15 diabetiků 2. typu zjišťují při zvýšení C reaktivního proteinu nad 3 mg/l zvýšenou koncentraci triacylglycerolů a vyšší obvod pasu. Vlachová (školicitel MUDr. Daniela Čechurová a MUDr. Michal Krčma) sledovala průběh těhotenství u žen s gestačním diabetem - v posledních 6 letech se snížila koncentrace glykozylovaného hemoglobinu, snížil se počet indikací k císařskému řezu, o více než polovinu se snížil výskyt diabetických fetopatií, méně novorozenců bylo ošetřováno na jednotce intenzivní péče. Zeman (školicitel MUDr. Radka Bittenglová a prof. MUDr. Pešek, CSc.) uvedl výsledky sledování 8 nemocných s cystickou fibrózou. U sedmi zjistil kolonizaci Pseudomonas aeruginosa, u tří Burkholderia cepacea, u šesti byly přítomny nosní polypy, u jedné hepatopatie, u tří diabetes, u dvou gastroesofageální refluxu a u jedné osteoporóza. Matějka (školicitel MUDr. Mgr. Zbyněk Tonař a MUDr. Jitka Kuncová, Ph.D.) navrhl kvantitativní metodiku k ověření přestavby tunica media aorty vlivem hypertenze u parciálně nefrektomovaných potkanů. Stavba stěny subrenální aorty vykazovala rotační asymetrii. (Práce byla vyhodnocena jako nejlepší ve II. sekci.)

Fiala, Brůha a Vyčítal (školicitelé MUDr. Václav Liška a prof. MUDr. Vladislav Třeška, DrSc.) uvedli zkušenosti s experimentálním podvazem portálních větví pro pravé jaterní laloky u selat, čímž je dosaženo atrofie pravých

laloků. Model je vhodný pro sledování jaterní regenerace. (Práce byla vyhodnocena jako nejlepší ve III. sekci.) Brůha, Vyčítal a Fiala (školicitelé MUDr. Václav Liška a prof. MUDr. Vladislav Třeška, DrSc.) zjistili, že po aplikaci tumor-necrosis faktoru alfa (který má prozánětlivé a proregulační účinky) do v. portae u experimentálních selat s podvazem pravé větve v. portae dochází k nárůstu levého jaterního laloku, což umožňuje dřívější provedení neseckčního výkonu. Vyčítal, Fiala a Brůha (školicitelé MUDr. Václav Liška a prof. MUDr. Vladislav Třeška, DrSc.) zjistili, že aplikace tumor-necrosis faktoru alfa do v. portae nenarušila jaterní funkce a měla protektivní účinek na jaterní buňky. Matkovčik (školicitel doc. MUDr. Bohuslav Čertík, Ph.D.) zhodnotil výsledky operací vnitřních karotid na chirurgické klinice. V letech 2002-2006 bylo provedeno 645 výkonů u 589 nemocných, nejčastěji byla prováděna everzní endarterektomie (v 59 %). 73 % operovaných byli muži, 41 % výkonů bylo pro symptomatickou stenózu, všechny výkonů byly provedeny v lokální anestézii. Peroperační mortalita byla v 0,9 %, perioperační mozková příhoda byla u 1,2 %.

Trávníček (školicitel doc. MUDr. Zdenka Ulčová-Gallová, DrSc.) zjišťuje u nemocných se zvýšenou potrácivostí protilátky proti ovariu v 57 %, proti zona pellucida v 43 %, u nemocných s endometriózou antifonální protilátky v 51 %, u nemocných se syndromem polycystických ovarií antifonální protilátky v 47 %. Ryanťová (školicitel doc. MUDr. Zdenka Ulčová-Gallová, DrSc.) vyšetřovala koncentrace prostaglandinu E 2 v ovulačním hlenu u spontánně potrácjejících pacientek. U pacientek s třemi a více potraty zjistila zvýšení 21krát, u pacientek s dvěma potraty zvýšení 13krát, u pacientek s jedním potratem zvýšení 6krát při srovnání s kontrolami. Hušáková hodnotila kvalitu spermatu u 110 vysokoškolských studentů (školicitel doc. MUDr. Zdenka Ulčová-Gallová, DrSc.) - normální spermioqram ve 14 %. Motilita spermií byla dobrá v 90 %, výskyt protilátek proti spermiím byl nevýznamný.

Svobodová a Matějka (školicitelé doc. MUDr. Jindřich Fínek, Ph.D. a MUDr. Luboš Holubec, Ph.D.) zhodnotila význam prognostických faktorů u premenopauzálních žen s nádorem prsu.



Zahájení - děkan fakulty  
doc. MUDr. Jaroslav Koutenský, CSc.



*Pohled do sálu*



*Pohled do sálu*

Bezpriznakové přežití je častější při předoperačním nálezu nádorového markeru CA 15-3, pozitivitě progesteronových a estrogenových receptorů a proliferací markeru MiB1. Janík a Dreslerová (školitelé doc. MUDr. Jindřich Finek, Ph.D., MUDr. Luboš Holubec, Ph.D. a prof. MUDr. Ondřej Topolčan, CSc.) zjišťovali efekt léčby metastatického karcinomu prsu perorální kombinací vinorelbín - kapecitabin. Léčebná odpověď byla docílena v 56,5 %, čas do progresu byl 10,5 měsíců, doba přežití 17,5 měsíců. Černá (školitelé Ing. J. Hrabák a prim. MUDr. Tamara Bergerová) zjišťovala vliv inokula u kmenů Klebsiella pneumoniae, produkujících beta-laktamázy s rozšířeným spektrem účinku. U kmenů, produkujících enzym DHA-1, se efekt inokula projevil u cefotaximu, cefoperazonu, ceftazidimu a cefepinu. U vyšetřovaných producentů cefepimázu se efekt inokula projevil u cefazolinu, cefotaximu a cefepinu. (Práce byla vyhodnocena jako nejlepší ve IV. sekci.)

Petrlová, Patraulea a Hess zhodnotili kardiovaskulární riziko u 415 diabetiků 2. typu (školitel prof. MUDr. Hana Rosolová, DrSc.). U diabetiků s kardiovaskulárním onemocněním zjišťují vyšší věk, u mužů delší trvání diabetu, častěji arteriální hypertenzi, dyslipidémii, vyšší renální testy, vyšší koncentraci kyseliny močové a homocystein, koncentraci inzulinu nalačno, nižší apolipoprotein B a hematokrit. Višek, Lacigová, Kreuzbergová, Janovec a Žourek (školitel doc. MUDr. Zdeněk Rušavý, Ph.D.) zjišťují po krátkodobé intenzivní edukaci u diabetiků 2. typu snížení koncentrace glykozylovaného hemoglobinu, snížení hmotnosti a zvýšení inzulinové senzitivity. Huml (školitel doc. MUDr. Josef Sýkora, Ph.D.) se zabýval vlivem gastrointestinálního traktu na kompenzaci diabetu mellitu 1. typu u dětí. Ze 113 dětských diabetiků zjistil celiakii u devíti. Po 12 měsících léčby vymizely u sedmi nemocných pro-



*MUC. Jan Zeman*

tilátky, v kompenzaci diabetu nezjistil rozdíl. Sýkora, Chvojka, Vernerová, Kroužek, Raděj a Novák sledovali vliv pulzní hemofiltrace na mikrocirkulaci a energetický metabolismus při experimentálním septickém šoku u selat. Pulzní hemofiltrace brání rozvoji hypotenze, mezi konvenční (35 ml/kg/hod.) a vysokoobjemovou (100 ml/kg/min.) nezjistili rozdíl. (Práce byla vyhodnocena jako nejlepší v V. sekci.) Jirsáková (školitel MUDr. Václav Vyskočil, Ph.D.) sledovala vliv léčby bisfosfonáty na blok nevalonátové cesty (obdobný účinek jako statiny). Po tříleté léčbě Fosamaxem se snížila koncentrace cholesterolu i triacylglycerolů. Vrzalová a Kormunda (školitelé prof. MUDr. Ondřej Topolčan, CSc. a MUDr. Luboš Holubec, Ph.D.) vyšetřovali chromogranin A u onkologických pacientů, sledování jeho koncentrace umožňuje odlišit nádorovou remisi od progresu. Černá (školitel prof. MUDr. Vladislav Eybl, DrSc.) sledovala v experimentu na myších interakce kurkuminu s indiem se zaměřením na antioxidační aktivitu. Koncentrace glutathionu se při podání india a india s kurkuminem nelišily, koncentrace malondialdehydu při podání india s kurkuminem byly nižší než při podání samotného india, aktivity katalázy a glutathionperoxidázy se v obou skupinách nelišily.

Cibulka, Eiselt, Opatrný Jr., Rajek a Opatrná (školitelé prof. MUDr. Jaroslav Racek, DrSc.) sledovali koncentrace asymetrického dimethylargininu v dialyzovaných nemocných. Koncentrace asymetrického dimethylargininu v plazmě u nemocných léčených hemodialýzou a hemofiltrací byly vyšší než u kontrol, ale obě metody se nelišily. Koncentrace v dialyzátu byly u nemocných léčených hemodialýzou a hemofiltrací shodné, u nemocných léčených hemodialýzou byly nižší (zřejmě se uplatňuje metabolický faktor). Šíroková, Rajek, Eiselt, Cibulka, Malánová a Trefil (školi-

tel prof. MUDr. Jaroslav Racek, DrSc.) zhodnotili význam asymetrického dimethylargininu jako nezávislého faktoru přežití nemocných léčených hemodialýzou - při vyšších koncentracích zjišťují kratší přežití - obdobný nálezh zjišťují při nízké koncentraci albuminu (kterou hodnotí jako významnější) a při koncentracích C-reaktivního proteinu a natriuretického peptidu. Jančaříková, Jirčíková a Holub (školitel prof. MUDr. Miloš Pešek, CSc.) se zabývali nádorovými duplicitami u pacientů s plicními karcinomy. Při analýze 7611 pacientů z celé republiky bylo zjištěno 6548 duplicit, 845 triplicit a 218 multiplicit. Při analýze 142 pacientů plicní kliniky zjistili 127 duplicit a 15 triplicit. U mužů byla nejčastěji zjišťována kombinace plíce-plíce, celorepublikově kůže-plíce. U žen byla nejčastěji zjišťována kombinace děložní čípek-plíce, celorepublikově kůže-plíce.

Krejčí (školitelé prof. MUDr. Miloš Pešek, CSc., MUDr. František Brůha, prim. MUDr. Petr Mukenšnabl, RNDr. M. Minárik, Ph.D., RNDr. L. Benešová, MUDr. Dana Jančaříková) vyšetřovala mutaci K-ras u 449 nemocných s nemalobuněčným karcinomem plic. U nemocných s mutací byla provedena operace v 50 %, u nemocných bez mutace v 71 %. Celkové přežití u nemocných s mutací bylo 16 měsíců, u nemocných bez mutace 17 měsíců. Cibulka a Zimolová (školitelé doc. MUDr. Zdenka Ulčová-Gallová, DrSc., Mgr. Miroslav Balvín, RNDr. L. Zidková, CSc.) identifikovali imunodominantní frakce směsného spermatoidálního antigenu metodou Western blot. Konstantní výsledky poskytuje lyzovací metoda. (Práce byla vyhodnocena jako nejlepší v VI. sekci.) Doc. MUDr. Jiří Kobr, Ph.D. odměnil autory nejlepších prací. Závěrečné zhodnocení konference provedl děkan fakulty doc. MUDr. Jaroslav Koutenský, CSc.

- ko -



*MUDr. Barbora Petrlová*



*Mgr. Pavla Černá*

## XII. DEŇ MLADÝCH PNEUMOLOGŮV A FTIZEOLOGŮV

Dne 13. dubna t.r. se uskutečnila uvedená tradiční vědeckovzdělávací schůze, pořádaná Slovenskou pneumologickou a ftizeologickou společností a Českou pneumologickou a ftizeologickou společností. XII. Den mladých pneumologů proběhl tentokrát v Bratislavě v Dětské fakultní nemocnici, pod záštitou děkana LF Univerzity Komenského, doc. MUDr. Petera Labaše, CSc.

Koordinátory vědeckovzdělávací schůze byli jako obvykle doc. MUDr. Štefan Urban, CSc. a prof. MUDr. Jiří Homolka, DrSc. Na programu jednání bylo 16 sdělení, 8 slovenských a 8 českých.



MUDr. V. Dubová

V. Dubová se spolupracovnicemi J. Amle-rovou a J. Vyskočilovou z Plzně referovala o vlastních zkušenostech s novou diagnostickou metodou k průkazu tuberkulózy - Quantiferon - TB Gold. Kromě literárního přehledu uvedla vlastní výsledky z vyšetření 380 nemocných, u kterých bylo podezření na latentní či manifestní tuberkulózu, v souboru byli i nemocní revmatoidními chorobami indikováni k biologické terapii.

Autorský tým z Kliniky pneumologie a ftizeologie v Košicích prezentoval tři pozoruhodně kvalitní sdělení. P. Joppa, Z. Kluchová, D. Petrášová, A. Molčányiová a R. Tkáčová se zabývali vztahy systémového zánětu a systémového oxidativního stresu u pacientů s exacer- bací CHOPN. Nalezli zde vztahy mezi zánětlivými parametry a aktivitou glutathion-reduktázy.

P. Skyba, M. Odolán, P. Joppa, Z. Dorková a R. Tkáčová se zaměřili na změny krevního tlaku a variabilitu srdeční frekvence při neinvazivní plicní ventilaci u pacientů s exacerbační chronické obstrukční bronchopulmonální nemocí, prokázali, že neinvazivní ventilace ovlivňuje příznivě oba sledované parametry.

Z. Dorková, R. Tkáčová, A. Molčányiová, Ž. Radíková, I. Klimeš a I. Tkáč prezentovali sdělení o kardiovaskulárním riziku a metabolickém syndromu u pacientů s obstrukční spánkovou apnoí, doložili, že kardiovaskulární riziko je u těchto nemocných zvýšené a metabolický syndrom se často s OSA asociuje.

J. Krejčí (se spoluautory M. Peškem, L. Benešovou, F. Brůhou, P. Mukešňablem, B. Belšanovou, D. Jančaříkovou a M. Minárikem z plzeňské kliniky TRN, genetické laboratoře GENOMAC z Prahy a Šiklova pato- logicko-anatomického ústavu z Plzně) hovořila o vlivu mutace k-ras na prognózu a přežití u pacientů s nemalobuněčným karcinomem plic. Autorka se podílela na genetickém vyšetření vzorků nádorové tkáně cca 270 nemocných a prokázala, že uvedené mutace patří k nepříznivým prognostickým i prediktivním faktorům tohoto onemocnění.

V. Stripajová, spolu s Marelem, Krejbičem a Homolkou z I. kliniky tuberkulózy a respiračních nemocí I. LF UK v Praze uvedla přehled výsledků indukční chemoterapie následované operací v souboru nemocných s nemalobuněčnými karcinomy plic, z let 2004-2007.



MUDr. D. Jančaříková

D. Jančaříková s M. Peškem z Kliniky nemocí plicních a tuberkulózy v Plzni prezentovali sdělení Duplicitní nádory u pacientů s plicními karcinomy. Autoři porovnali soubory nemocných z vlastního pracoviště a z celé České republiky z období 10 let a uvedli přehled možných příčin, nádorových duplicit a multiplacit. Soubor z vlastního pracoviště obsahoval údaje od 142 nemocných, zatímco soubor z České republiky více než 7600 pacientů s duplicitami či multiplacitami.

E. Tedlová, I. Majer, A. Hatalová a Š. Urban z bratislavské kliniky pneumologie a ftizeologie uvedli dvě kasuistiky z oblasti

omylů při diagnostice pneumologického a hematologického onemocnění. omylu může dojít při diagnostice nediferencovaného karcinomu plic a velkobuněčného maligního lymfomu, jindy může být původní podezření na sarkoidózu nitrohrudních uzlin vyvráceno diagnózou akutní leukopenie.

P. Michalka, M. Marták a P. Kasan z Pneumologického oddělení Kliniky pneumologie a ftizeologie SZV z Bratislavy referovali o diagnostickém úskalí postradiační alveolity a progresu karcinomu plic, toto odlišení dovedených možností je nezbytné pro volbu adekvátní léčby. Není snadné i s využitím nejmodernějších vyšetřovacích metod (PET, funkční diagnostika, cílené odběry při bronchoskopii).

M. Varešinská spolu s M. Tomášovou, V. Košinářovou, H. Novosadovou, E. Szabóovou a Š. Urbanem z Kliniky pneumologie a ftizeologie LF UK Bratislava referovali o diagnostice a terapii fibrotizující alveolity v průběhu systémové kolagenózy.

E. Szabóová, N. Mohamed, J. Demian, I. Majer, M. Varešinská a R. Redhammer z téže kliniky demonstrovali výsledky použití moderních vyšetřovacích metod při diagnostice plicní embolie.

M. Tulalová, M. Horváthová, D. Salát z Kliniky pneumologie a ftizeologie FN Trnava přednesli kasuistické sdělení Neobvyklý případ hemoptoe. Šlo o nemocnou s disekujícím aneurysmatem hrudní aorty.

Na vědeckovzdělávací schůzi nezazněla čtyři sdělení z brněnské kliniky nemocí plicních a tuberkulózy, autoři se nedostavili z důvodů změny termínu vědeckovzdělávací schůze na termín, kdy se účastnili jako pořadatelé Mezikrajských pracovních dnů oboru.

Odborná porota složená ze tří zástupců ČPFS a 3 zástupců SPFS určila pořadí tří vítězných prací. Bylo to:

1. Jančaříková D., Pešek M.: Duplicitní nádory u pacientů s plicními karcinomy.
2. Dubová V., Amle-rová J., Vyskočilová J.: Metoda Quantiferon-TB Gold v diagnostice tuberkulózy - naše zkušenosti.
3. Dorková Z., Tkáčová R., Molčányiová A., Radíková Ž., Klimeš I., Tkáč I.: Kardiovaskulární riziko a metabolický syndrom u pacientů s obstrukčním spánkovým apnoe.

Prof. MUDr. Miloš Pešek, CSc.

## CELOSTÁTNÍ SOUTĚŽ STUDENTSKÝCH VĚDECKÝCH PRACÍ V OBORU LÉKAŘSTVÍ, POŘÁDANÉ VELVYSLANECTVÍM FRANCOUZSKÉ REPUBLIKY A SPOLEČNOSTI PIERRE FABRE MÉDICAMENT

Stalo se už tradicí, že každým rokem pořádá velvyslanectví Francouzské republiky v České republice ve spolupráci s farmaceutickou společností Pierre Fabre Médicament soutěž o nejlepší studentské práce v oboru lékařství, která je určena studentům lékařských fakult v naší republice. Obdobná soutěž probíhá ve spolupráci s jinými společnostmi také v oboru farmacie a chemie. Cílem je podnítit nadané studenty k další vědecké práci a umožnit jim spolupráci s odborníky špičkových pracovišť ve Francii. I když se samozřejmě Francouzi snaží prosazovat ve vědeckém výzkumu francouzský jazyk, prezentace prací byla možná též v angličtině. Dlužno přiznat, že letos (i loni) studenti v naprosté většině používali jazyk anglický.

Na vítěze soutěže, která proběhla 11. 6. 2007, čekala cena v podobě 60.000 Kč spojená s dvouměsíčním pobytem na zvoleném vědeckém pracovišti ve Francii. Druhý v pořadí získal 30.000 Kč a jednoměsíční studijně zaměřený pobyt ve Francii. Třetí cena byla ve výši 20.000 Kč a nebyla spojena s pobytem v zahraničí.

Autor tohoto článku byl koordinátorem soutěže za Lékařskou fakultu v Plzni a účastnil se také práce odborné poroty. Je nutné zdůraznit, že výběr nejlepších prací byl velice obtížný - vždy spektrum přednesených sdělení bylo velice široké - genetika, chirurgie, anatomie, histologie, fyziologie, psychiatrie apod. Vítězem se nakonec stala studentka z Prahy, která přednesla velice pěkné sdělení o variantách průběhu nervus pudendi, což má i velký klinický význam v neurologii, gynekologii, při zlomeninách páneve apod. Na jejím vedení se kromě dalších učitelů podílil i prof. Štingl (absolvent plzeňské lékařské fakulty a učitel na Anatomickém ústavu naší LF, který později přešel do Prahy).

A jak naši studenti? Nevedli si špatně. Musím zdůraznit, že kladem bylo, že naše fakulta vyslala do soutěže dvě práce (což bylo povoleno maximum), zatímco z některých fakult byla delegována jen jedna práce nebo dokonce žádná (Olomouc).

Plzeňskou lékařskou fakultu reprezentovali se svými sděleními tito studenti:



**Vít Martin Matějka:** *Morphometry of aorta in rats with arterial hypertension induced by subtotal nephrectomy (konzultanti: a. MUDr. Mgr. Z. Tonar, as. MUDr. Jitka Kuncová, Ph.D.)*

**Ondřej Fiala, Jan Brůha, Ondřej Vyčítal:** *Tumour necrosis factor-alpha stimulates liver regeneration after partial portal vein ligation - experimental study on porcine model (konzultant MUDr. Václav Liška).*

Naši studenti sice nedosáhli na oceněná místa, v každém případě však už účast na soutěži byla pro ně uznáním, přínosem a poučením.

Je velice sympatické, že velvyslanec Francie v naší republice, pan Charles Fries, pozval na slavnostní předání cen nejen vítěze, ale všechny účastníky soutěže. Setkání se konalo v krásných prostorách ambasády na Malé Straně, v bývalém bukvojském paláci. Účastnil se ho osobně pan velvyslanec, vědecký atašé velvyslanectví, další významné osoby naší vědy a také nositel Nobelovy ceny za chemii z r. 1987, Jean-Marie Lehn. Prof. Lehn předával ceny vítězům, při následném koktejlu pak neformálně a velice přátelsky hovořil s účastníky setkání.

Měl jsem velice dobrý dojem z celé soutěže. Zcela určitě byla jak vlastní soutěž, tak i setkání na francouzské ambasádě vynikajícím povzbuzením pro studenty do další vědecké a odborné práce.

Doc. MUDr. Jiří Motáň, CSc.



Na obrázku je ve světlém obleku nositel Nobelovy ceny, prof. Jean-Marie Lehn, s ním je as. MUDr. Jitka Kuncová, Ph.D. a naši studenti. Bude jeden z nich v budoucnu také nositelem Nobelovy ceny?



## OBLASTNÍ SEMINÁŘ ODBORNÍKŮ PRO NEMOCI Z POVOLÁNÍ

Oblastní seminář odborníků pro nemoci z povolání se konal v pátek 20. dubna na Klinice pracovního lékařství Lékařské fakulty Univerzity Karlovy v Plzni. Zahájila a řídila jej přednostka kliniky odb. as. MUDr. Vendulka Machartová, Ph.D.

Mgr. Bc. Bohumila Loučimová seznámila přítomné s poznatky ze semináře o psychologii a fyziologii práce. Z hlediska psychické zátěže jsou do 2. kategorie zařazeny práce s nuceným pracovním tempem, práce monotónní (rozlišuje se monotónie pohybová, například práce na pásu a úkolová, například sledování signálů nebo řízení dopravních prostředků, až 40 % pracovníků v Evropě trpí monotonií) a trisměnný pracovní proces. Do 3. kategorie jsou zařazovány trvalé práce v nočních směnách a práce, kde se kombinuje více faktorů (nejméně 2, například práce pod časovým tlakem, časová tiseň, vysoké nároky na jednání a kooperaci, usměrňování chování druhých osob, práce s osobami sociálně narušenými a psychicky alterovanými). Stres je v Evropě druhou nejčastěji uváděnou chorobou (po bolestech zad). Ve studii o monotonií bylo zjištěno, že se s ní lépe vyrovnávají introverti, uplatňují se i sociální faktory a motivace pracovníků. Dále autorka uvedla poznatky o vyšetřování řidičů z povolání. Elektroencefalogram neodhalil mikrosněpek, asi 5 % řidičů je rizikových, je u nich nutno uvést podmínky, z nichž mohou pracovat. Prim. MUDr. Stanislav Urban připravil přednášku o profesionálních onemocněních u pracovníků uranových dolů. Hlavní lokality byly Jáchymov (1945 - 1962), Horní Slavkov (1948 - 1962), Zadní Chodov

(1952 - 1993), Vítkov II (1960 - 1990), Příbram (1948 - 1992), Dolní Rožinka (1959 - dosud). Dále se těžilo v řadě malých ložisek (například Lištany, Ustaleč, revír Žacléř-Svatoňovice). Významnému riziku ionizujícího záření bylo exponováno 150000 - 250000 pracovníků, maximum bylo v roce 1955, kdy v těžební organizaci pracovalo 32119 pracovníků. Jednu třetinu představovali odsouzení, z nich jedna třetina až jedna polovina byli političtí vězňové. V letech 1960 - 2006 bylo hlášeno 2659 profesionálních karcinomů plic s maximum v roce 1981 (111), v posledních letech počet hlášených karcinomů



klešá. Stoupá průměrný věk při hlášení - v roce 1962 52 let, v roce 2006 76 let. V prvních letech převažovaly malobuněčné karcinomy, dnes převažují epidermoidní. Dosud probíhá sanačně konzervační těžba v lokalitě Dolní Rožinka (do roku 2010). MUDr. Václav Hejda z I. interní kliniky uvedl nové poznatky o diagnostice a léčbě virových hepatitid. U hepatitidy C je v České republice zjišťováno 500 - 700 nových nákaz ročně, v 90 % se jedná o intravenózní narkomany. Do chronicity přechází 85 %, do cirhózy 20 %. Maximum postižených je ve věku 30 - 39 let. Doba od infekce do chronické hepatitidy je 10-12 let, do cirhózy 20 - 22 let, do hepatocelulárního karcinomu 28 - 30 let, průběh je však variabilní, byla popsána i cirhóza po 15 měsících. Při léčbě kombinací peginterferonem b a ribovirinem se uvádí 72 % vyléčených, lepší výsledky jsou u genotypu 2, významně se uplatňuje adherence nemocných. Chronickou hepatitidou B trpí ve světě 2 miliardy lidí, 25 - 40 % nemocných umírá na komplikace (cirhózu, hepatocelulární karcinom), virus hepatitidy B je druhým nejsilnějším karcinogenem (po tabáku). Incidence u zdravotníků se rovná běžné populaci, k poklesu přispělo očkování a jednorázové pomůcky. V léčbě se uplatňují interferon alfa, lamivudin, adefovir dipivoxil, léčba je úspěšná ve 20 - 30 %. U preparátu entecavir (který dosud u nás není na trhu) se uvádí úspěšnost až v 90 %. Je nutno počítat i s rezistencí na léčbu (během 4 let se vyvine rezistence na léčbu lamivudinem v 70 %, na léčbu adefovirdipivoxilem v 15 %).

- ko -



## XVII. KONGRES ČESKÉ SPOLEČNOSTI HYPERBARICKÉ MEDICÍNY (ČSHM)

Tradiční, již sedmáctý kongres s tématem "baromedicíny", se konal ve dnech 24. - 25. května 2007 v Novém Boru. Tenkrát byli organizací kongresu poprvé pověřeni výborem ČSHM manželé Krškovi z Ústí nad Labem (ALMEDEA s.r.o.) a kolega Novotný z Kladna (HBox Kladno). Přizvali si ku pomoci agenturu BOS.org s.r.o., která se podílela na poskytování obvyklých předsejdových informací a dále pak na organizačním zajištění kongresu. Dlužno říci, že vše bylo zajištěno k plné spokojenosti všech účastníků, a je možné vyjádřit jen a jen díky všem jmenovaným.

Vedení kongresu se ujal jak pořadatel - MUDr. Kriška, tak i zastupující předseda ČSHM - MUDr. Michal Hájek z Ostravy. Jen pro upřesnění - dosavadní předseda MUDr. Růžička a zdravotní sestra Magda Hajšmanová z plzeňského pracoviště se svých funkcí z důvodu pracovního

zaneprázdnění vzdali.

Při slavnostním zahájení, před začátkem vlastního odborného programu, vystoupil doc. MUDr. Evžen Hrnčíř, CSc., šéfredaktor časopisu Pracovní lékařství, a oznámil všem, že osobně dovezl čerstvé výtisky tohoto časopisu, které jsou celé věnovány problematice ČSHM. Ale co hlavně - sdělil, že tento počín má hlavní důvod v tom, že zakladatelé hyperbarické medicíny MUDr. Doležal, CSc. z Prahy a doc. MUDr. Rudolf Barcal, CSc. z Plzně oslaví v letošním roce významná životní jubilea a že jsme jim chtěli připravit důstojný a do jisté míry výjimečný dárek ... Bohužel, oba oslavenci chyběli, ale na druhé straně díky tomu, že jejich oslavy se konaly až v srpnu a v listopadu, na osobní gratulace ještě zbývalo dost času ...

Tento počín má však ještě jeden důležitý důvod, který byl zdůrazněn

i v druhý den konání kongresu, při závěrečném projevu zastupujícího předsedy MUDr. Hájka. Jde o to, aby se povědomí o věcné náplni našeho staronového oboru dostalo k lékařské veřejnosti, především k lékařům prvního kontaktu, kteří při současném rozdělení humánní medicíny na velký počet užších oborů, hrají klíčovou úlohu tzv. týmových lékařů s nutným širokým medicínským přehledem. Je třeba, aby o možnostech hyperbaroxie věděli i ti lékaři, v jejichž zdravotnickém zařízení dokonce barokomora existuje a je málo využívaná. Informaci však musí dostat i ambulanti specialisté, kteří v případě indikovaného nemocného pracoviště s léčebnou tlakovou komorou musí cíleně vyhledávat.

První přednáškou zahájil odborný program MUDr. Růžička z Plzně. Ten se zabýval využitím argonu v podmínkách přetlaku. Šlo o pilotní experiment, který je jedním z důkazů, že výzkum v této oblasti je stále aktuální.

Docentka Emmerová ve svém sdělení shrnula zkušenosti s užitím hyperbaroxie u anaerobních resp. smíšených infekcí v časové etapě 36 let rutinního provozu na I. interní klinice FN Plzeň. Zdůraznila důležitost správného odběru a zpracování infekčního materiálu v moderních podmínkách mikrobiologické laboratoře, což je předpokladem pro validní výstupy. Negativní kultivace však není vedoucím kritériem pro léčebné postupy, pokud je typický klinický obraz, a to specifický vzhled a konzistence postižených svalů, zápach, tráskání vyprodukovaného plynu, rychlý rozvoj septického stavu apod. Nález klostridií pak často potvrzuje správnost zahájeného amsterodamského protokolu.

MUDr. Hájek z nejstaršího pracoviště v ČR, z Ostravy, se věnoval významu hyperbaroxie v léčbě těžkých končetinových traumat. Jde o úrazy spojené s traumatickou ischemií, drtivým poraněním a kompartment syndromem, kdy nepochybná účast hypoxie a tím nenaplnění metabolických požadavků tkání má za následek buněčnou dysfunkci a následně pak i odumru příslušné partie. Při poranění velkých cév bývá často přítomna klostridiová myonekroza. Ve své přednášce se věnoval incidenci a některým epidemiologickým ukazatelům u 40 těchto úrazů v r. 2005. Komplexní léčba, včetně HBO, ukazuje lepší funkční výsledky, vyšší míru úplného zhojení, nižší výskyt infekčních komplikací, amputací a reoperací.

Velmi zajímavé sdělení přednesl pediatr MUDr. Pajerek z Dětské kliniky Masarykovy nemocnice v Ústí nad Labem. Na obrazové dokumentaci a i na videofilmu představil perakutní průběh meningokokové sepse u mladé dívky. Dochází často až ke ztrátovým postižením končetin a mutilujícím nekrotickým kůžím, pokud nemocný takovouto akutní infekcí vůbec přežije. Užití hyperbaroxie ve stadiu, kdy už byla prezentovaná nemocná pro transport do barokomory únosná, resp. nebyly naléhavé obavy z fatálního zakončení, přineslo jen částečný, i když relativně velmi příznivý efekt. Nemocné byly amputovány nekrotickými postiženými končetinami v podkolenní. Na videozáznamu pak byly zachyceny začátky chůze na speciálních protěžích, které při užití vhodného oděvu tento následek neprozrazují. Obličej byl bez obávaných mutilujících změn a stopy po původním postižení kůže obličejové v průběhu sepse nebyly vůbec zřetelné.

MUDr. Sůvová z Kladna přednesla soubor kasuistik, které demonstrovaly osudy různých nemocných s otokem mozku. Autorka označuje hyperbaroxii za nezastupitelnou metodu v rámci komplexní péče o pacienty s mozkovou hyponií jakékoliv etiologie. V početném souboru 191 nemocných je hodnocen efekt dané léčby podle modifikované Rankinovy škály. Zdůrazňuje rozhodující faktory pro prognózu quoad sanationem, což je především příčina otoku mozku, věk a včasnost zahájení komplexní terapie.

V diskusi zazněly stesky na tím, že je HBO málo při této indikaci využíváno, a to i v těch zdravotnických zařízeních, která jsou vybavena barokomorou s mnohaletou tradicí léčebných úspěchů, např. také v Plzni. V tomto směru nepomohly ani publikace, jako byla např. práce pod názvem Hyperbaroxie v léčení apatického syndromu (Emmerová M. a spol.: Prakt. lék., 1996).

MUDr. Stica, ambulanti ortoped z Ústí nad Labem, hovořil o HBO v léčbě komplexního regionálního bolestivého syndromu, jak je nejnověji označována Sudeckova dystrofie, popsána před více než 100 lety. Jde o téhož lékaře, který kdysi na požádání vyšetřil nemocnou ze Stříbra (Plzeňský kraj), stanovil správně diagnózu a doporučil HBO. Pacientka se pak ucházela o přijetí na naše oddělení na I. interní klinice FN v Plzni, kde jsme ji samozřejmě začali léčit, a to jako druhý případ s touto diagnózou za celou dobu naší mnohaleté působnosti.

V diskusi samozřejmě zaznělo, že se na tuto komplikaci málo myslí, a tak nemocný dlouhodobě trpí nevysvětlitelnou bolestí v postižené lokalitě. Ta je pak řešena praktickými lékaři podáváním symptomatické léčby, tj. hlavně analgetik. Lokální nález bez zavedení patogenetické léčby progreduje do III. stadia, které je již ireversibilní. Jiná situace je v Ostravě a v okolí, kde naopak mají velmi početnou sestavu těchto nemocných, kteří jsou odesíláni k HBO včas a tím mají větší naději na restituci ad integrum.

Poté následovaly dvě zajímavé přednášky z protetikého oddělení a z chirurgie Masarykovy nemocnice, které se týkaly jak spolupráce pediatric-

ké ambulance s ústeckou barokomorou, tak i léčebnými přístupy při komplexní léčbě "diabetické nohy". Byl zdůrazněn užitečný multidisciplinární přístup, tj. týmová spolupráce diabetologa, chirurga, ortopeda, protetika a pediatrické sestry, která spolupracuje i s rodinou diabetika a s pracovníky domácí péče. Provádí proškolení ohledně správného přístupu při denní ošetřování postižené končetiny. Tato sestra je erudovaná i v medicíně a v chirurgických přístupech ošetřování rány, včetně průběžného odstraňování nekrotických měkkých tkání apod.

V diskusi zazněly připomínky, že především na úrovni Prahy, kde navíc probíhá postgraduální proškolení lékařů v IPVZ, se HBO v souvislosti s diabetickou nohou takřka nezmiňuje. Když zvážíme nejnovější údaje, publikované docentkou Jirkovskou z Prahy, že 5,5 % diabetiků trpí touto závažnou pozdní komplikací (tj. 40 403 osob v roce 2005, po amputaci bylo v téže době 8 000 osob, tj. takřka 20 % nemocných s touto prodělanou komplikací), pak jde o závažný medicínský problém s odezvou v sociálním zdraví postižených. Někteří renomovaní diabetologové neberou HBO v úvahu při terapeutickém řešení symptomů diabetické nohy. Přitom kyslík o vysokém parciálním tlaku při příznivých hodnotách jeho transkutánní tenze v blízkosti defektu je plně indikován a celosvětově uznáván, neboť má příznivý vliv na všechny okolnosti, kterými se diabetická noha vyznačuje! Především by měla být HBO indikována v těch zařízeních, kde je barokomora v provozu.

Druhá přednáška, v podstatě kasuistika, přinesla poučení o moderních převazovacích materiálech, o způsobech koupelí, světelné terapie, ale především o hyperbaroxii, jejíž podíl je často i rozhodující pro osud končetiny a tím i pro další způsob života diabetika.

V další části prvního dne vystoupil výrobce barokomor v SRN pan T. Haux, který obrazově představil vyráběné barokomory, ve většině případů vicemístné, s nejmmodernějším vybavením, které naplňuje evropské bezpečnostní normy. Jde především o měření koncentrace kyslíku v nitru barokomory během expozice a hasicí systém v případě požáru v barokomore.

Přítomen byl i český výrobce pan Dvořák, majitel firmy KovoS Czech s.r.o., který dal k dispozici informativní leták o hyperbarické komoře NEMO 1500 a HBK 2200.

Ceny těchto barokomor středního typu se v současné době pohybují od 4,6 do 6,6 mil. Kč. Spoluautorem projektů těchto komor je doc. MUDr. Milan Hadravský, CSc. z Biofyzikálního ústavu LF UK v Plzni, který má mnohaleté teoretické i praktické zkušenosti s mnoha barokomorami v ČR, v Evropě, ale i v jiných zemích světa (např. v USA).

MUDr. Hájek z Ostravy se pak věnoval podrobnému rozboru toxicity kyslíku. Ta se uplatňuje hlavně u jedinců, kteří mají nedostatečné antioxidantní systémy. Toxicita kyslíku ve vztahu k CNS se manifestuje jako celá řada symptomů, přičemž nejzávažnějším syndromem jsou křeče s bezvědomím. Míra incidence těchto křečí činí kolem jedné promile. Plicní toxicita se vyznačuje poklesem vitální kapacity během HBO a i poklesem výdechových funkcí vlivem hyperoxie. Dr. Hájek sdělil, že dvě retrospektivní studie na ostravském pracovišti v různých časových etapách svědčí pro to, že incidence kyslíkové toxicity v podobě křečí jednoznačně souvisí s výškou použitého tlaku.

Docentka Emmerová v diskusi vyslovila názor, že musíme vždy rozlišovat, za jakým účelem je kyslík v přetlaku podáván. Pokud se jedná o korekci generalizované hypoxie, pak je na místě užívat maximální dovolený tlak, tj. 3 ATA. Pokud však jde o ovlivňování hypoxie regionální, např. při náhlé nedoslýchavosti, pak by měl být užíván tlak 2,5 ATA, a to navíc s přihlédnutím k vazokonstrikci, která je výraznější při vyšším tlaku, tj. při 3 ATA. Při užití maximálně dovoleného tlaku u regionálních hypoxií lze vyvodit, že zdravé tkáně a orgány přijímají nadbytek kyslíku, který pak může vyvolat příznaky toxicity.

Vitamin E jako jeden z antioxidantních prostředků je na některých pracovištích podáván, někteří jeho význam popírají. Existuje však porevoluční studie, která při titraci hladiny vitamínu E u naší populace dospěla k závěru, že jsme tímto působkem poddávkováni, a to s ohledem na naši stravu s malým obsahem tohoto vitamínu. Na plzeňském pracovišti je vitamin E podáván v průběhu hyperbarické kúry v dávce 400 mg denně. Nelze vyloučit, že i toto je důvodem toho, jak málo komplikací HBO bylo na tomto pracovišti evidováno za takřka 40 let provozu.

Manželé Krškovi se ve svém sdělení věnovali náhlým příhodám a zdravotním komplikacím během HBO. Vedlejší účinky rozdělili na tlakové a objemové změny. Rovněž hovořili o kyslíkové toxicitě. Zdůraznili, v jakých lokalitách se nejčastěji projevuje barotrauma (střední a vnitřní ucho, zuby, plíce, paranasální dutiny). Prevenci je dekongescí, instruktáž pacientů, event. tympanocentézou. Zvýšenou pozornost vyžadují pacienti s plicním emfyzémem, s astmatem bronchiálním a s plicními cystami. Projevy kyslíkové toxicity v oblasti CNS byly rovněž zmíněny, ale jde o jev řídký, a to zejména po vyloučení kontraindikací a používání tlaku méně než 3 ATA. Uváděna byla i alternativní několikaminutových přestávek během izokompresní fáze s dýcháním vzduchu uvnitř barokomory. Nakonec bylo konstatováno, že přes jistá rizika je HBO léčba obdivuhodně bezpečná. MUDr. Kříška opakovaně zdůrazňoval, že HBO



neposkytují nemocným s kataraktou, která se prý zřetelně vlivem HBO zhoršuje.

Jejich spolupracovnice - specializované zdravotní sestry (Kovářová, Rupprichová a Vlčková) - pak uváděly relativně časté nežádoucí příhody u nejpočetnějších pacientů v ústecké barokomoře, tj. u diabetiků. Nejčastější komplikací je rychle vzniklá hypoglykémie, kterou okamžitým vstupem do barokomory korigují podáním koncentrované glukózy nitrožilně.

Další blok přednášek byl věnován kladenskými lékaři a jejich spolupracovníky, včetně kardiologů a zároveň potápěčů, problematice potápění v podmínkách přítomného foramen ovale persistens (PFO). Bylo konstatováno, že vyšetření potápěčů po dekompresní příhodě přineslo jednoznačné poznatky: 90 % z nich mělo prokázáno PFO. PFO patří mezi nejčastější kongenitální srdeční vady, které perzistují do dospělosti.

Ve sdělení kardiologa doc. Pudila z Hradce Králové byly uvedeny neinvazivní diagnostické možnosti, ale i situace, ve kterých se může tato vada manifestovat, mezi které patří i potápění. Byla podána některá doporučení, jak u potápěčů toto riziko minimalizovat. Nejdostupnější je zavedení oboustranného zaslepení otvoru v septu na úrovni siní, a to pomocí speciálního katetru. Bylo doporučeno tuto záadu vyloučit u amatérských i profesionálních potápěčů, resp. vyšetření zařadit mezi povinná.

Lékaři z Ústavu leteckého zdravotnictví z Vojenské nemocnice v Praze-Střešovicích (Došel, Sázel) se zabývali posuzováním zdravotní způsobilosti vojenských potápěčů. Armáda ČR se chystá akceptovat normu používanou v zemích NATO. Posuzování zdravotní způsobilosti bylo v ČR dosud realizováno podle vyhlášky Ministerstva obrany vlády ČR č. 256/1999 Sb., která při porovnání s uvedenou normou NATO vykazuje v některých ohledech daleko přísnější kritéria. Proto nebude nutné po přijetí dokumentu Nato naše národní předpisy zásadně měnit.

V dalším sdělení se výše jmenovaní lékaři věnovali oboru "letecké lékařství", který byl v letech 1986 - 2004 atestačním oborem nástavbového typu. Vydáním zákona č. 95/2004, kde je obsažen výčet atestačních oborů v ČR, se nedopatřením letecké lékařství do výčtu nezařadilo. Navrhované sloučení s oborem "hyperbarická medicína" je logickým krokem, který mimo jiné posílí postavení obou oborů. Některé "uzlové body" jsou oběma oborům společné, tj. efekt změn atmosférického tlaku, hypoxie, dekompresní nemoc apod.

(Pozn. autorky: při nedávné úvaze, jak by se při novelizaci zákona č. 95/2004 rozšířený obor nazýval, se dospělo k jednoduchému názvu "baromedicína", ale není od věci ani jiný název "hyperbarická a letecká medicína", který lépe vystihuje věcnou podstatu společné problematiky).

Mostecký lékař MUDr. Greguš se zabýval použitím HBO v léčbě náhle vzniklé hypacuse percepčního typu. Pozitivní závěry, byl u menšího počtu léčených pacientů, potvrdily dřívější letité zkušenosti různých autorů z oboru HM. Přednáška se vyznačovala velmi pěkným a podrobným vysvětlením anatomických, fyziologických i patofyziologických poměrů ve vnitřním uchu a mechanismus působení kyslíku v přetlaku při chorobném postižení zmíněného typu.

Poznámka autorky zprávy: Potvrzení příznivých zkušeností s komplexní léčbou včetně HBO představuje nejen oprávněnost užití HBO v této indikaci, ale je také příslibem pro dostatečné využití nových barokomor v ČR. Jde totiž o jednu z nejčastějších, i když relativních, indikací na mnoha pracovištích s léčebnou barokomorou. Tím mohou být odstraněny podobné námitky, jako je například méně frekvenční výskyt otrav CO ve srovnání s érou svítíplynu, pro které se "tedy nevyplatí zřízovat síť barokomor". Bohužel, i takové názory zaznávají, dokonce v oficiálním zdravotnickém tisku. Jinými slovy - šetření na nepravém místě ... navíc rozhodování lidmi často nedostatečně erudovanými, a to dokonce z řad renomovaných zdravotníků. Nezapomínejme na moudrost, kterou si často připomínám: "Člověk, který nevidí, je izolovaný od věci, ale ten, kdo neslyší, je izolovaný od lidí".

Z Centra hyperbarické medicíny při Městské nemocnici v Ostravě (autorka Maršálková J.) zazněla velmi poutavá přednáška se sdělením mnoha novinek při komplexním léčení kožních defektů různé etiologie. Byla zdůrazněna preference vlhkého hojení s užitím různých typů obvazů a uvedeny některé kasuistiky, které demonstrovaly léčebné úspěchy. Bylo referováno i o larvální terapii, která byla aplikována v mezidobí mezi sériemi expozic HBO.

MUDr. Zapletalová z Prahy přednesla využití HBO při osteoradionekróze a osteomyelitidě v orofaciální oblasti. Po ozáření karcinomu v této oblasti dochází k progresivní sklerotizaci cév středního kalibru s následným výrazným omezením krevního zásobení a s vývojem těžké ischemie tkání. Vzniká indurace a fibróza, častá je i infekční komplikace, která brání hojení. Pomocí HBO lze velmi účinně zbavit nemocného subjektivních obtíží, ale je i zvýšena účinnost antibiotické terapie, dochází ke spontánním závěrům orokutánních píštělí, defekty se stabilizují a nemají tendenci k další progresi.

Na závěr vystoupil znovu docent Hrnčíř, a to tenkrát s problematikou legislativy upravující práci v hyperbarickém prostředí. Důležité jsou

zásady, které jsou obsaženy v § 37 zákona č. 258/2000 Sb., o ochraně veřejného zdraví, podle kterých jsou pracovní činnosti zařazovány do čtyř kategorií podle míry rizikovitosti. To pak představuje závazky pro zaměstnavatele, jako je např. evidence a po dobu 10 let uchovávání dokladů o expozici jednotlivých zaměstnanců rizikovému faktoru. Osoby s rizikovou prací se musí podrobovat preventivním lékařským prohlídkám, jejichž závěry jsou pro jejich zaměstnavatele závazné. Jinak existují vysoké finanční sankce. Osoby, které rizikovou práci vykonávají, však nemají automaticky nárok na příplatek za práci ve ztíženém pracovním prostředí podle ustanovení § 117 zákona č. 262/2006 Sb., zákoníku práce. Zcela poslední položkou ve Sborníku abstrakt, která kdysi bývála uváděna na prvním místě našich kongresů, bylo sdělení pod názvem "Otrava oxidem uhelnatým - trendy a prevence" od ostravských autorů (Hájek, Vendura).

Je pozoruhodné, že od roku 1965 do roku 2004 bylo v Ostravě léčeno HBO pouze 441 nemocných s otravou oxidem uhelnatým, což je ve srovnání s plzeňským pracovištěm nepoměrně nižší počet (v Plzni bylo léčeno od r. 1970 do konce roku 2005 2514 otrav CO z celkového počtu 4623 nemocných). Kromě aktuálních zdrojů těchto otrav na počátku 21. století jsou rozebírány léčebné způsoby, tj. především aplikace 100 % kyslíku. Lillský konsensus řadí otravy CO do I. stupně naléhavosti k užití HBO, a to především otravy s poruchou vědomí, nebo s hladinou karboxylhemoglobinu více než 10 % s neurologickou symptomatologií a dále pak těhotné ženy. Podle mínění autorů by bylo užitečné zavést užívání detektorů CO v rizikových prostředích, kterým je i každá koupelna s průtokovým ohřívacím vody s využitím zemního plynu.

Překvapivým konstatováním je věta následujícího znění, kterou jsem vyslechla již dříve od některých intenzivistů, kteří se však problematikou otrav CO v praxi nikdy neměli možnost zabývat ... "Dosud nebyl v odborné lékařské veřejnosti s ohledem na kontroverzní výsledky kontrolovaných studií jednoznačně přijat způsob aplikace kyslíku". Následuje výčet výhod užití HBO a poté jasně doporučení Lillského konsenzu výše uvedené. Po našich plzeňských zkušenostech, které byly sukcesivně zpracovávány a publikovány od roku 1970, je nutno konstatovat že:

1. tzv. ostravská klasifikace stupně závažnosti otravy podle klinických projevů se plně osvědčila
2. normobarickou oxygenoterapii jsme rovněž prováděli, a to u otrav bez poruchy vědomí (tj. I. a II. stupeň). U otravy s poruchou vědomí sice tento způsob inhalace kyslíku nejspíše bezprostředně zachraňuje život, ale eventuální následným neuropsychickým následkům nezabrání
3. stupeň otravy III. a IV. jsme zásadně léčili pomocí HBO
4. léčebné výsledky byly vynikající, mortalita srovnatelná se světovými statistikami, tj. 2,5 %, kontroly celkového stavu, včetně podrobného vyšetření neurologického, s půlročním odstupem od prodělané otravy, neprokázaly invalidizující následky.

Poznámka autorky zprávy: otrava CO byla v mnoha teoretických sděleních, ale i dle praktických zkušeností od počátku šedesátých let minulého století vždy považována za klasický příklad generalizované hypoxie. V této souvislosti byla HBO vždy považována za klasickou kauzální terapii, jak vyplývá z jejího základního principu. To potvrdily mnohé celosvětové zkušenosti, především pak plzeňského pracoviště na I. interní klinice, které se podílelo na léčbě u více než 2,5 tisíce nemocných s touto akutní otravou. Dle literárních údajů a dle posudku z Mayo Clinic jde o nejpočetnější sestavu na světě, kterou s odstraněním svítíplynu z běžného užívání těžko někdo překoná.

Je pozoruhodné, že pochybnosti o náležitosti HBO u otrav CO "dávají na stůl" ti odborníci, kteří barokomoru ani nemají a ani s ní nikdy nepracovali. Nicméně - jde o výzvu, které se musí zkušenosti odborníci chopit a znovu dokázat neoprávněnost pochybnosti výše uvedených. Nejde totiž o akademickou otázku nebo o prestižní spor: jde především o postižené otravou CO s poruchou vědomí, kdy přednostní neuzítí HBO může mít fatální následky pro jejich další život.

Zcela na závěr se konalo zasedání členů ČSHM, které mělo zvolit nové vedení, k schválit změny ve stanovách, atd. Pro nízký počet přítomných členů ČSHM, které mělo zvolit nové vedení, schválit změny ve stanovách, atd. Pro nízký počet přítomných členů ČSHM (nikoliv však účastníků kongresu) pak bylo odhlasováno, že tyto náležitosti budou řešeny korespondenční cestou. Zastupující předseda MUDr. Hájek si vzal za úkol, že rozešle zápis a další potřebné materiály z tohoto zasedání všem členům. Bylo předběžně usneseno, že z každé schůze výboru obdrží všichni členové písemnou informaci. Byla učiněna výzva k pořizování dalších barokomor k vytvoření síťového rozmístění po území ČR. Bylo konstatováno, že jedině plzeňská pracoviště mají problémy s kategorizací práce v riziku.

Zastupující předseda vyzval všechna pracoviště s léčebnou barokomorou, aby alespoň 2x do roka vyprodukovali publikaci do celostátního odborného časopisu k zajištění dostatečné informovanosti všech lékařů. Doporučil permanentní navazování spolupráce s jinými obory, a to jak v každodenní medicínské praxi, tak i formou našich přednášek na sjez-

dech jiných oborů. Spojovat by nás měl řešený společný věcný problém, tj. například participace několika medicínských oborů při léčbě diabetické nohy apod. Je potřeba vyprodukovat moderní diagnostické a léčebné standardy, předat je k diskusi a po jejich všeobecném přijetí je respektovat. Nezapomínejme, že i zdravotnictví v ČR se dostává podle informací ze sdělovacích prostředků do fáze forenzních procesů a že respektování společně přijatých zásad je zcela nevyhnutelný předpoklad

nejen pro realizaci medicíny stavěné na důkazech, ale hlavně pro účinnou pomoc našim nemocným.

Zakončený kongres byl pozitivně zhodnocen oficiálně i kuloárně a současně naplánováno, že se příště sejdem nejspíše v Ostravě, v místě působnosti současného zastupujícího (a věřím, že po volbách i řádného) předsedy ČSHM MUDr. Michala Hájků.

*Doc. MUDr. Milada Emmerová, CSc.*

## ETIKA A KOMUNIKACE V PRÁCI SESTRY

Z iniciativy náměstkyně ředitelky FN pro ošetrovatelskou péči Bc. Andrey Vobořilové proběhlo 14. 6. 2007 v aule chirurgických oborů FN Lochoťin odborné sympozium Úseku ošetrovatelské péče FN a Psychiatrické kliniky na téma: Etika a komunikace v práci sestry.

Sympozium zahájila Bc. Vladimíra Fremrová a přednesla úvodní přednášku paní náměstkyně pro oš. péči FN Plzeň Bc. Andrey Vobořilové Etika v práci sestry. Přednáška byla věnována práci sester z hlediska etiky a připomněla Etický kodex vypracovaný Mezinárodní radou sester. Autorka zmínila základní povinnosti sester: pečovat o zdraví, předcházet nemocem a zmírňovat utrpení, respektovat lidská práva (jako je právo na život, na důstojnost a právo nemocných na zacházení s úctou).

V následující přednášce Otázky okolo komunikace ve zdravotnickém zařízení MUDr. Bc. Jichová informovala přítomné o činnosti Oddělení pro komunikaci s veřejností, dále pak uvedla zásady komunikace s handicapovanými občany. Závěrem se zabývala stížnostmi pacientů a postupy při řešení těchto stížností.

Problematiku psychologických a právních aspektů omezovaných prostředků nastínil přednostka PK doc. MUDr. Beran, CSc. Svým poutavým způsobem zaujal všechny přítomné. Složitost, klady a zápory omezovacích prostředků přednesl komplexně, a tak všechny posluchače donutil uvažovat v jiných aspektech než jsou veřejnosti předkládány např. v médiích.

Bc. Helena Kovandová, vrchní sestra Psychiatrické kliniky v Plzni, v přednášce Faktory ovlivňující agresivní chování uvedla, jak složité je posuzo-

vání agresivního chování vzhledem k tomu, že nemocí se mění prožívání člověka a uspokojování potřeb pacienta je složitým ošetrovatelským procesem. Dále zmínila, že agresivní chování bývá často i obrannou reakcí pacienta, který vyhodnotil situaci jako ohrožující a reaguje buď agresí nebo útekem ... Zabývala se rovněž faktory, které ovlivňují výskyt agrese a důležitostí prevence agresivního chování pacientů.

Kolektiv sester z odd. závislosti a odd. xeroxu PK (Markéta Schneiderová, Jana Jírová, Jana Bártová, Naďa Hartmanová a Miluše Hlávková) pod vedením staniční sestry Mileny Langerové ve svém sdělení Problematika závislosti u zdravotníků zpracoval statistický přehled výskytu závislosti na alkoholu a drogách u zdravotníků hospitalizovaných na PK v letech 2005-2006, důvody užívání návykových látek u zdravotníků a důležitost prevence těchto nežádoucích jevů u osob pracujících ve zdravotnictví.

Ošetrovatelská péče u pacienta s drogovou závislostí a zpracované kasuistiky lékaře a sestry, jimž alkohol a drogy značně ovlivnily život, byla tečkou celého sympozia a vedla k zamyšlení všech zúčastněných. Autory byl opět kolektiv sester z odd. závislosti se staniční sestrou Milenou Langerovou.

Sympozium bylo přínosné pro nelékařské zdravotnické pracovníky všech oborů. Počet přihlášených sester převyšoval kapacitu auly a tak by bylo vhodné toto sympozium zopakovat.

*Bc. Helena Kovandová*

*Vrchní sestra Psychiatrické kliniky v Plzni*



## O SLAVNOSTI V LIBOCHOVICÍCH

Dne 20. 6. 2007 vyjela delegace Spolku lékařů a Fakultní nemocnice v Plzni na zámeček do Libochovic (pan profesor Slipka a Mraček, paní profesorka Linhartová, pan docent Fessl, pan docent Motáň a paní docentka Emmerová). Dostavili se tam samozřejmě i zástupci Lékařské fakulty Univerzity Karlovy v Plzni, a to pan děkan Jaroslav Koutenský a paní proděkanka docentka Slavíková. Ptáte se, cože to bylo za výpravu? Inu, složení této výpravy leccos napoví: Česká lékařská společnost Jana Evangelisty Purkyně uspořádala v místě, kde se světoznámý Čech Jan Evangelista Purkyně narodil, slavnost, na které byly uděleny ceny České lékařské společnosti Jana Evangelisty Purkyně dvěma věhlasným vědcům, lékařům a pedagogům ze dvou mimo-pražských lékařských fakult Univerzity Karlovy, tj. z Plzně a z Hradce Králové.

Oba profesori dostali při příležitosti "kulatých" životních jubileí nejvyšší vyznamenání, které lze od ČLS získat - ceny České lékařské společnosti Jana Evangelisty Purkyně. Shodou okolností se tyto dvě osobnosti vyznačovaly několika dalšími pojítky, z nichž nejpozoruhodnější je skutečnost, že oba dva působili v Plzni. Pan profesor Chrobák působil relativně krátkou dobu na lůžkovém interním pracovišti v Plzni, a vnitřní lékařství, ale zvláště pak později hematologie, se staly jeho celoživotním údělem. Zapsal se zlatým písmem především v královéhradecké fakultní nemocnici. Ale nejde jen o hluboce specializovaného odborníka v tomto oboru. Po celý život působil jako široce vzdělaný internista a sepsal v tomto duchu i mnoho učebnic pro studenty medicíny s celostátní působností.

Zato o 10 let starší pan profesor Jaroslav Kos (nar. 5. 11. 1917) se podílel v poválečných letech na založení Lékařské fakulty Univerzity Karlovy v Plzni, a to hlavně tím, že se svými spolupracovníky založil a vybavil klíčový obor teoretické části náročného medicínského studia. Jeho zásluhou bylo, že v jednom z křídel Procháskova pavilonu s nadpisem "Anatomický ústav" sídlil jednak málo početný pedagogický kolektiv a jednak i neodmyslitelné anatomické preparáty, nákresy, schémata, piteva na ... A nejenže pan profesor Kos byl hlavním autorem učebnic a skript pro medicíny, ale také je pečlivě vybavoval nákresy, schémata, maloval. Jeho přednášky, texty i kresby byly určeny i v pozdějších letech k výuce antropologie na Západočeské univerzitě (založená až po sametové revoluci)

a dokonce i pro potřeby výtvarníků na této vysoké škole. Tak jsou dokonalé!

Jeho přednášky na medicíně byly vždy bohatě navštěvovány, poněvadž zhuštěný výklad byl vždy doprovázen krásnou barevnou a přesnou kresbou na tabuli, kterou si každý rád namaloval do svého sešitu. Protože věděl, že jeho představa a později i vědomost se může spolehlivě opírat o tuto "malůvku".

Osobně si na tyto kresby přesně pamatuji a přitom si uvědomuji, že mě kreslit naučil teprve pan profesor Kos na vysoké škole!!! .. Žádné skici, náznaky nebo náčrtky! Přesně namalované vztahy různých orgánů, které sloužily především k posílení vizuální paměti. Zbytečné by byly jakékoliv složité verbální projevy, když by student neuměl situaci namalovat tak, jak ji má v sešitu. Jedině tak si mohl do svých mozkových zátvitů přesně uložit (a mnohdy jistě navždy) tvary a umístění orgánů, průběhy nervových drah, různé svaly, otvory na bázi lebny atd., atd. A i když v době teoretických studií měl student často pocit, že "to či ono nikdy potřebovat nebude", jistě ve svém profesním životě často poznal, jak hluboce se mýlil ...

Náš pan profesor Kos tedy letos oslaví úctyhodné devadesáté narozeniny!

Instantně se mi vybavila situace před deseti lety, kdy jsem jako čerstvá poslankyně Parlamentu navrhla pana profesora Kose na jedno ze státních vyznamenání, udělené prezidentem vždy 28. října na Hradě. Bohužel, tehdy dostali přednost jiní, i když někteří méně známí a možná i méně zasloužili. "To víš, není z Prahy", mi tenkrát sdělil jeden člen komise, která o těchto významných osobnostech rozhodovala. Ani já jsem nebyla z Prahy...

V Libochovicích, za "pouhých" 10 let, se situace změnila a pan profesor Kos obdržel z rukou pana prezidenta ČLS, profesora Jaroslava Blažose, cenu ČLS JEP. Zajímavé bylo, že mu medaili předával tento rodák ze Šumavy a absolvent LF v Plzni, kterého pan profesor Kos učil před mnoha lety anatomii.

K neuvěřitelně krásné atmosféře přispěly proslovy iniciátorů této slávy. Těch, kteří oba velikány na toto vyznamenání navrhli. Za Hematologickou společnost hovořil pan profesor Indrák, který překvapoval podrobnými údaji o zahraničním působení a objevech pana profesora Chrobáka, což za minulého režimu bylo poměrně vzácné postavení.

Za Spolek lékařů v Plzni mluvil jeho předseda pan docent Václav Fessl. Jeho projev byl rovněž krásný, obsažný, perfektně dokumentovaný. Pan docent Fessl, který mě už několikrát překvapil svým nadáním obratného řečníka, měl projev proložený příhodnými latinskými citáty, které vystihovaly vždy nějakou životní etapu nebo uzlový bod v životě profesora Kose. To vše bylo relativně vážné ... ale najednou na plátně naskočilo heslo: "Když tě v druhém ročníku nesezobne Kos, stejně tě pak na jeho konci sežere Vlč" (pozn. autorky: bývalý přednosta Fyziologického ústavu LF UK v Plzni). Jakési "odlehčení", které nám i panu profesorovi Kosovi připomínalo, jak obávaná byla "anča" (rozuměj: anatomie). Já však dodávám i za mnohé další: obávaný nebyl a nemohl být profesor Kos! Na to na naší fakultě (ale jistě i na všech ostatních) existovali a jistě dosud existují "jiní odborníci" ...

Ve svém děkovném a zároveň vzpomínkovém projevu oba jubilanti prokázali, že si celý běh dosavadního života dobře pamatují, a že přes různé somatické, politické či interpersonální nesnáze zůstal jejich intelekt neporušen, že jejich pedagogické schopnosti jsou nezníčitelné ... a že nepochybně dokázali pozitivně nasměrovat mnoho studentů v jejich profesní dráze.

Pan profesor Kos je pro mne navždy vzorem morálky, sebekázně, vědce, pedagoga a důstojně se chovajícího lékaře.

Nikdy nemohu zapomenout na průběh zkoušky v prostředí pitevny, stranou u stolu u okna. Jeho přístup mě zbavil veškeré trémy a jeho nadšení nad mými kresbami a odpověďmi mě stimulovalo k ještě jistějším projevům. A když jsem pak dostala do indexu jedničku z tak obávaného předmětu a od tak přísného, ale i vlídného examinatora, šla jsem v mrazivém lednovém odpolední přes celé město loudavě domů pěšky... Při pohledu do výloh jsem zjišťovala, že se stále usmívám ...

Ano, to všechno jsem mohla souvisle panu profesorovi v Libochovicích říct a hlavně mu za to všechno poděkovat. O tu "jedničku z ančí" v dalším mém soukromém ani profesním životě ani tak nešlo, ale jednalo se o získání lidského vzoru, o který jsem se často ve svém podvědomí opírala. Profesor Kos byl pro mne velkým kusem lidského štěstí. Byla jsem vždy hrdá na to, že mě tenkrát učil a zkoušel a že jeho image a šarm na mne tak blahodárně doživotně zapůsobily.

Mají takový vzor dnešní mladí lidé? Ale jistě, mají, vždyť i my, odchovanci takových velikanů, jaké jsme na škole či v profesi potkávali a byli jimi vychováni, vzděláváni a kultivováni, bychom se měli vždy na chvíli zastavit, zamyslet se a uvědomit si, jaký žebříček hodnot je podle našich učitelů a zkušeností nejlepší. A ten pak prosazovat vlastním příkladem u těch ostatních, hlavně u těch mladých, kteří nám byli svěřeni.

Slavnosti bylo přítomno kromě mnoha funkcionářů z obou poboček Karlovy Univerzity i množství představitelů pražské lékařské fakulty. Nechyběl však ani Kosův nejbližší spolupracovník, a to pan profesor Heřt, který v dobách normalizace musel naši lékařskou fakultu opustit z politických důvodů. Byl a je to člověk milý, se kterým jsem se kdysi sešla



prof. MUDr. Jaroslav Kos, prof. MUDr. Jaroslav Blahoš DrSc.,  
prof. MUDr. Ladislav Chrobák, CSc.

před televizní kamerou v pořadu Aréna v řadě kritiků homeopatie. V mých očích takřka nezestárnul, zůstává nadále cílý, energii překypující, i když nepříznivou dobou nepochybně poškozený.

Byl to nádherný den. Slavnostní projevy byly prokládány virtuózní hrou na klavír urostlého mladíka, jehož umění představovalo také jistý příslib světla budoucnosti pro nás pro všechny.

Dále nám byla nabídnuta prohlídka libochovického zámku, který svým venkovním průčelím působí jako daleko menší, než ve skutečnosti je. Jde o šlechtické sídlo s mnoha zachovalými místnostmi, se vzácnými kusy nábytku, kachlových kamen, porcelánu, gobelinů, obrazů a i úlovků z exotických krajín, například krokodýlů. V zadním traktu je jakoby utajený překrásný francouzský park s umělé tvarovanými dřevinami a živými ploty. A ještě k tomu všemu svítilo celé den slunce a nezapršelo ...

Zcela na závěr chci vyslovit naději, že i na naší fakultě by mohl vzniknout Ústav nebo aspoň Kabinet dějin lékařství, který na řadě fakult existuje. Nejenže v Plzni vyrostlo mnoho lékařů, a z toho nemalo významných, ale dokonce máme mezi námi stále ty, kteří pamatují například události kolem Jana Opletala, uzavření vysokých škol v době německé okupace a poválečnou historii lékařských fakult. Jedním z nich je právě pan profesor Kos, nositel ceny České lékařské společnosti Jana Evangelisty Purkyně od 20. června 2007!!!

Pane profesore, upřímně Vám všichni blahopřejeme a těšíme se, jak 5. listopadu 2007 s Vámi oslavíme Vaše neuvěřitelné devadesátiny !!!

Milada Emmerová



## Prof. MUDr. Pavel Grof, FRCPsych, Ph.D., hostem Psychiatrické kliniky

Dne 10. 5. 2007 navštívil psychiatrickou kliniku prof. MUDr. Pavel Grof, psychiatr světového jména působící na University of Ottawa v Kanadě, ale původem z někdejšího Československa. Věnuje se problematice bipolárních afektivních poruch a jeho přednáška byla věnována optimalizaci jejich dlouhodobé léčby.

Bipolární poruchy (BP) často zůstanou nerozpoznány, nebo jsou diagnostikovány pozdě. Pacienti hledají pomoc většinou během depresivních epizod, zřídka během hypomanických. Pro dg. Hypomanie jsou důležité údaje z posledních 12 měsíců, které se týkají toho, zda pacient byl výrazněji energický, aktivnější, méně unavený, potřeboval méně spánku, hovornější a např. také více cestoval. V současné době se většina pacientů s bipolární poruchou léčí kombinací různých psychofarmak. Výsledky jsou neuspokojivé, přibližně jen jedna třetina pacientů se stabilizuje. Pro efektivní léčbu bipolárních poruch je zapotřebí diagnostikovat nejen BP ale i její podtypy, které mají charakteristické klinické rysy a liší se v odpovědi na stabilizátory nálady. Pro jednotlivé 3 subtypy se osvědčuje buď lithium nebo olanzapin případně lamotrigin. Responderi na lithiovou stabilizaci se vyznačují průběhem plně remitujícím, epizodickým s převahou depresivních epizod. Responderi na olanzapin se vyznačují anhedonií, mají časté psychotické příznaky. Průběh BP s residuálními příznaky, neepizodický, je častěji hyperaktivní než depresivní. Responderi na lamotrigin mají častou úzkost a panické stavy. Průběh BP se vyznačuje residuálními příznaky, je neepizodický, většinou bývá deprese. Přibývá důkazů, že pacient s BP, který dobře reagoval na léčbu jedním typem monoterapie, obvykle zcela nereaguje na léčbu jiným typem monoterapie. Což je v protikladu s názorem, že většina pacientů s BP vyžaduje léčbu kombinací farmak. Pro efektivní léčbu je zapotřebí diagnostikovat

nejen BP ale i její podtypy, které mají charakteristické klinické rysy a liší se v odpovědi na stabilizátory nálady.

Přínosem přednášky bylo upozornění na existenci subtypů bipolární poruchy, jimž je třeba podřídít i léčbu, aby stabilizace poruchy byla dlouhodobá.

Hojná účast a bohatá diskuse svědčila o aktuálnosti tématu a zájmu odborné veřejnosti. Výhodou bylo, že přednáška i diskuse mohly být v češtině. Příští návštěva prof. Grofa na PK je naplánována na podzim tohoto roku.

Doc. MUDr. Jiří Beran, CSc.



prof. Grof při přednášce

# CELOŽIVOTNÍ VZDĚLÁVÁNÍ SENIORŮ NA LF UK V PLZNI

První ročník studia na U3V byl ukončen v červnu 2007. Přednášek se zúčastnilo 115 posluchačů. Absolvovali přednášky podle programu na letní semestr akademického roku 2006/7. Kromě přednášek se uskutečnil tématický zájezd do Konstantinových Lázní, kde se senioři seznámili s lázeňskými procedurami, indikacemi, možnostmi pobytu i s historií toto města a okolí. Navštívili Muzeum skla v Bezdružicích a muzeum a hrad v Domažlicích. Navštívili také Botanickou a zoologickou zahradu v Plzni - s odborným výkladem. Měli možnost navštívit kurz základů práce s počítači, díky laskavosti as. MUDr. Bolka Ph.D., Bc. Dvořáka a Mgr. Navrátila z ústavu biofyziky. Někteří se seznámili se základy masážní techniky a výtvarného umění (návštěvy výstav), a také s technikou vazby květin.

Závěrečné hodnocení se uskutečnilo v hotelu Centrál, posluchači na základě anonymního dotazníku zhodnotili kvalitu, srozumitelnost i organizaci studia. Hodnocení bylo velice pozitivní.

Senioři si připravili seminář, na něm aktivně vystoupili s vlastními krátkými přednáškami - na téma Jaké je být seniorem

## Program semináře

1. Práva pacientů ČR
  2. Vzpomínka na první ročník studia U3V  
Báseň  
Alena Pytlíková
  3. Penze - čekání na smrt?  
Jaroslava Šemberová
  4. Stárnutí podle vzorů  
Ludmila Zdražilová
  5. Univerzita třetího věku na Lékařské fakultě Univerzity Karlovy  
Věra Tauberová
  6. Krátké zamyšlení nad tím, že už nejsme mladí  
Marcela Machálková
  7. Univerzita třetího věku na Lékařské fakultě Univerzity Karlovy  
Dagmar Ondráčková
  8. Chvála turistiky  
Věra Kordíková
- Ze semináře byl pro posluchače sestaven Sborník.

V zimním semestru byl zahájen další ročník studia v Univerzitě třetího věku na LF UK v Plzni. Zápis se uskutečnil 19.9.2007 v Šafránkové pavilonu od 13,00 hod. Byl určen absolventům prvního ročníku. Přednášky začaly 3. října 2007

## PROGRAM UNIVERZITY TŘETÍHO VĚKU

### II. ročník - zimní semestr šk. roku 2007/2008

Přednášky se konají ve středu v 14,45 hod ve velké posluchárně v Šafránkové pavilonu, Lékařská fakulta UK v Plzni, Alej Svobody 31

- 3.10.2007 Doc. MUDr. Jiří Motáň, CSc.  
*Umělá ledvina a příbuzné metody v léčbě selhání ledvinných funkcí a v dalších indikacích*
17. 10. 2007 Doc. MUDr. Antonín Zicha, CSc.  
*Stomatologická protetika ve vyšším věku*
31. 10. 2007 MUDr. Mája Švojciová  
*Transplantace kostní dřeně a krevních buněk*
14. 11. 2007 Doc. MUDr. Jan Filipovský, CSc.  
*Novinky v prevenci a léčbě srdečních chorob*
28. 11. 2007 Doc. Ing. Zdeněk Zloch, CSc.  
*Výživa a zdraví ve vyšším věku*
12. 12. 2007 Doc. MUDr. Zdeněk Rušavý, Ph.D.  
*Diabetes mellitus*
9. 1. 2008 Doc. MUDr. Václav Fessler, CSc.  
*Ovlivnění bolesti v našem životě*
23. 1. 2008 Doc. MUDr. Jitka Kočová, CSc.  
*Etické problémy v současné embryologii*

Informace na ústavu sociálního lékařství:  
tel. 377593540, Vanda.Stribrna@lfp.cuni.cz

## DALŠÍ VZDĚLÁVACÍ AKTIVITY:

Akademie třetího věku s programem:

### ZIMNÍ SEMESTR říjen 2007- leden 2008

Přednášky vždy ve středu ve 14,45 hod. Šafránkův pavilon, Alej Svobody 31, Plzeň

10. 10. 2007 MUDr. T. Malotín  
*Bolesti kloubů a páteře v pokročilém věku*
7. 11. 2007 MUDr. J. Kotrba  
*Sociální služby pro seniory*

5. 12. 2007 MUDr. V. Hejda  
*Nejčastější zdravotní problémy osob vyššího věku*
16. 1. 2008 Doc. MUDr. J. Filipovský, CSc.  
*Novinky v léčbě arteriální hypertenze*

Program bude doplněn podle zájmu posluchačů o přednášky: bezpečnost seniorů, arteterapie, nácvik základů masážní techniky, bylinná terapie, zkušenosti s adopcí dětí na dálku a další témata. Přednášky v akademii třetího věku navštěvuje 80 posluchačů, další aktivity kolem 40 seniorů. Termíny budou určeny průběžně.

Za organizátory celoživotního vzdělávání seniorů :

Helena Zavázalová  
Vanda Stribrná.



## OTEVŘENÍ NOVÉ GYNEKOLOGICKO-PORODNICKÉ KLINIKY A NOVÉHO NEONATOLOGICKÉHO ODDĚLENÍ

Nové sídlo Gynekologicko-porodnické kliniky (GPK) a Neonatologického oddělení (NEON) otevřela Fakultní nemocnice Plzeň v areálu na Lochotíně. Výstavba trvala necelé dva roky a nemocnice usilovala o jeho vybudování od sedmdesátých let minulého století. Až dosud se rodily děti v budově bývalé školy v Plzni na Slovanech.

Nová stavba je jako jediné gynekologicko-porodnické a neonatologické pracoviště vybudované v tuzemsku v posledních desetiletích maximálně přizpůsobena požadavkům moderní medicíny a nárokům na pohodlí pacientek i jejich právě narozených dětí. Standardně nabízí takový komfort jaký nemá v tuzemsku obdoby. Zároveň je také poprvé v historii tohoto pracoviště zajištěna bezprostřední návaznost na další medicínské obory, neboť až dosud bylo velkou nevýhodou umístění mimo areály FN. Klinika má 114 lůžek, oddělení jich má 85. "Je to velmi radostná událost. Po dlouhé době se nám podařila stavba zdravotnického provozu, která je vyprojektována přímo pro potřeby dvou konkrétních pracovišť," říká Ing. Jaroslava Kunová, ředitelka Fakultní nemocnice Plzeň.

Na stavbu nového sídla GPK a NEON získala nemocnice dotaci Ministerstva zdravotnictví ČR ve výši 345 milionů korun, která z větší části pokryla nezbytné náklady na stavbu. Další 48 milionů korun na stavební část však už musela FN Plzeň vyčlenit ze svého rozpočtu, stejně, jako dalších 175 milionů korun na kompletní vybavení zdravotnickou technikou, nábytkem a ostatní vybavení. To bylo možné jediné díky dlouhodobě dobrému hospodaření celé nemocnice a její ekonomické stabil-

itě. Stavbu provedla na základě výběrového řízení společnost Metrostav, generálním dodavatelem zdravotnické techniky byla firma Hospimed.

Celý objekt o užitné ploše 14 700 m<sup>2</sup> postavila společnost Metrostav za 21 měsíců. "K nejsložitější fázi výstavby patřily instalace veškerých technologií, například elektroinstalace představovaly téměř pětinu z celkového objemu všech prací a nemalou část v rámci dodávky tvořila technologie medicínských plynů včetně jejich rozvodů po objektu. Stavbařský "porod" proběhl úspěšně a bez komplikací, což bych přál i všem budoucím maminkám, které v nové porodnici přivedou na svět své potomky," řekl při slavnostním otevření ředitel divize I Metrostavu Ing. Milan Veselský a do rukou ředitelky FN Plzeň Ing. Jaroslavy Kunové předal symbolický pamětní klíč od nové kliniky.

Nová klinika poskytuje základní, speciální a superspeciální lůžkovou a ambulantní péči pro Plzeňský kraj, Karlovarský kraj a částečně i pro kraje Českobudějovický, Ústecký a ostatní regiony ČR. Významná jsou zejména specializovaná centra zajišťující komplexní péči o nemocné v rozsahu, jaký jiná nemocnice v kraji nemůže nabídnout, nejmodernější léčba inkontinence, institut reprodukční medicíny a endokrinologie (společný s institutem v Bregenzu), jediná poradna v tuzemsku pro imunologii reprodukce. Zároveň se zahájením provozu lochotínského pracoviště ukončí po dvanácti letech svou činnost Gynekologicko-porodnické a Novorozenecké oddělení v borském areálu Fakultní nemocnice Plzeň.

Renáta Jenšíková, tisková mluvčí  
Oddělení pro komunikaci s veřejností FN Plzeň

## Prof. MUDr. VLADISLAV EYBL, DrSc. - 75 LET

Nastoupila jsem na farmakologii před dvěma lety, v srpnu roku 2005. Jako absolventka přírodních věd jsem o osobnostech plzeňské lékařské fakulty věděla jen málo. Hned na prvním toxikologickém sympoziu jsem však pochopila, v blízkosti jak významné postavy české medicíny, a především farmakologie a toxikologie, jsem se ocitla. Jméno profesora Eybla tam znělo nahlas a na každém kroku. Dne 20. června 2007 oslavil jeden z našich největších farmakologů a toxikologů, prof. MUDr. Vladislav Eybl, DrSc., 75. narozeniny.

V roce 1951 maturoval na piseckém gymnáziu tamní rodák Vladislav Eybl. Po maturitě zahájil studia na plzeňské lékařské fakultě. Již jako student působil jako vědecká síla nejprve na fyziologickém ústavu a od roku 1954 u prof. Köchera na ústavu farmakologie, kde zůstal po promoci v roce 1957 jako odborný asistent. Od té doby se zaznamenává zvýšená vědecká aktivita ústavu. V roce 1962 ukončil kandidátskou disertační práci o chelátotvorných látkách, která byla odrazem jeho významných vědeckých prací v této oblasti. Vladislav Eybl byl jedním z prvních stipendistů Farmakologické sekce Mezinárodní fyziologické Unie a v roce 1963 absolvoval stáž na Ústavu farmakologie Harvardovy Univerzity v Bostonu, v té době největším univerzitním farmakologickém ústavu v USA. Pobyt na tomto vynikajícím světovém pracovišti mu zajistil nejen první mezinárodní kontakty, ale měl vliv na jeho další vědecký vývoj a kvalitní výuku. Po svém návratu z USA (1964) získal vědecký titul kandidáta věd. V roce 1966 se habilitoval v oboru farmakologie na plzeňské Lékařské fakultě. Po smrti prof. Köchera byl jmenován jeho nástupcem ve funkci přednosty ústavu (1966) a setrval v ní až do roku 1994.

Po roce 1968 se mu - přes mnohé těžkosti, které překonal díky rodinnému zázemí a podpoře spolupracovníků - podařilo pokračovat v započatém díle. Doktorskou disertační práci však směl obhájit až po osmiletém zdržování, v roce 1985. O čtyři roky později byl konečně jmenován profesorem farmakologie. Následovaly studijní cesty a krátké pobyty na zahraničních univerzitách a institucích (USA, Německo, Velká Británie).

Ještě před nástupem současného světového trendu ve výzkumu biologického významu stopových prvků, se věnoval Vladislav Eybl v této

souvislosti experimentálně interakci chelátů se stopovými prvky a použití chelátů ve farmakoterapii intoxikací kovy. Předmětem jeho odborného zájmu se stala také úloha selenu a zinku v organismu, později karcinogenita kovů a oxidativní stres. Výsledky své práce publikoval ve více než 160 pracích in extenso v zahraničním i našem odborném tisku, dále ve více než 170 krátkých sděleních a abstraktech. Největší zájem je soustředěn na jeho práce o intoxikaci kadmíem a její terapii, o interakci selenu se stopovými prvky a užití perorálních antidotů železa v terapii thalasemie.

Profesor Eybl je členem výboru České společnosti pro experimentální a klinickou farmakologii a toxikologii, do roku 2006 působil též jako její vědecký sekretář a je také sekretářem její Toxikologické sekce. Byl jmenován čestným členem České farmakologické společnosti. Na LF UK Plzeň je předsedou oborové rady pro farmakologii a věnuje se postgraduální výchově budoucích farmakologů. Na mezinárodní vědecké půdě působil v řadě významných organizací: EUROTOX (Federation of European Toxicologists & European Societies of Toxicology): člen exekutivního výboru (1990-96), člen nominačního výboru (od r. 1996); IUPHAR (International Union of Pharmacology): člen Toxikologické sekce (1996-2002); člen Academy of Science N. Y.; člen Mezinárodního výboru pro chelátotvorné látky. V roce 1995 hostila Praha Kongres EUROTOXu, který organizoval a jemuž předsedal právě profesor Eybl. Díky němu mohl plzeňský farmakologický ústav pravidelně pořádat mezinárodní konference o chelátotvorných látkách a také řadu dalších mezinárodních akcí, např. satelitní sympozium XIII. sjezdu IUPHAR (1995).

Díky jeho obrovskému vědeckému potenciálu, organizační schopnosti a neokonečné síle pracovat a vychovávat nové farmakology je Ústav farmakologie LF UK v Plzni velmi dynamickým pracovištěm. Ač mezinárodně uznávaný vědec zůstává pan profesor skromným laskavým člověkem, který se - i přes nesmírnou pedagogicko-vědeckou zátěž - věnuje naplno svým nejbližším a milované přírodě.

K jeho 75. narozeninám mu přejme především pevné zdraví, mnoho úspěchů v další práci a schopné žáky a spolupracovníky.

Pavla Černá, (s použitím příspěvku prof. MUDr. Heleny Raškové, DrSc.)

## K ŽIVOTNÍMU JUBILEU odb. as. MUDr. IRENY ŠUBRTOVÉ



MUDr. Irena Šubrtová, vynikající odbornice v oboru ortodontie a bývalá odborná asistentka Stomatologické kliniky LF UK v Plzni, oslavila 28. června letošního roku své významné životní jubileum.

Narodila se v roce 1927 v Měcholupech. Studovala a v roce 1946 maturovala na gymnáziu v Plzni. Po promoci na plzeňské Lékařské fakultě v roce 1952 pracovala na Stomatologické klinice, krátce i v OÚNZ Blovic a OÚNZ Rokycany; v roce 1957 se definitivně vrátila na Stomatologickou kliniku, kde se plně věnuje oboru ortodontie.

MUDr. I. Šubrtová stále patří mezi nejzkušenější odborníky svého oboru v celé ČR; byla úspěšnou řešitelkou řady resortních výzkumných úkolů, autorkou řady odborných publikací a školitelkou mnoha lékařů - ortodontistů. Dlouhou dobu úspěšně pracovala jako zástupce přednosty kliniky pro pedagogickou činnost; studenty i kolegy byla velmi oblíbená pro svou vlídnost, ochotu a odpovědnost, byla a je obdivována pro své pedagogické nadání, příkladnou vyjadřovací schopnost a znalosti jazyků.

Paní asistentce MUDr. Šubrtové přejeme k jejímu jubileu i do všech dalších let především dobré zdraví, hodně radosti a dobré pohody!

Kolektiv Stomatologické kliniky LF UK a FN v Plzni

## NOVÍ DOCENTI SE PŘEDSTAVUJÍ

### **doc. MUDr. RICHARD ROKYTA, Ph.D.**

Ke studiu medicíny mě inspirovala práce mých rodičů. Promoval jsem v roce 1989 po studiu na Lékařské fakultě Univerzity Karlovy v Plzni. Do roku 1992 jsem pracoval jako sekundární lékař na I. interní klinice LF UK a FN Plzeň a v roce 1992 jsem složil atestaci I. stupně z vnitřního lékařství. Následovala půlroční stáž na Service de la Medicine Interne univerzitní nemocnice Pitié-Salpêtrière v Paříži u profesora Pierra Godeau. Další 2 roky jsem pracoval jako sekundární lékař na interním oddělení Mulačovy nemocnice v Plzni. Od roku 1995 do roku 2002 jsem pracoval na Metabolické jednotce intenzivní péče (MJIP) I. interní kliniky LF UK a FN Plzeň. V roce 1997 jsem složil atestaci 2. stupně z vnitřního lékařství. V tomto období jsem také stážoval na jednotkách intenzivní péče ve finském Kuopiu a v Paříži. Kromě zdravotnické práce a zapojení do pre- a postgraduální výuky jsem se během působení na MJIP postupně zapojil do intenzivního klinického a částečně i experimentálního výzkumu zaměřeného především na studium globální a regionální hemodynamiky u kriticky nemocných, což bylo základem pozdější úspěšné obhajoby disertační práce "Hemodynamika u kontinuálních mimotělních eliminačních metod" v roce 2004 na Karlově Univerzitě.

V r. 2002 jsem se stal vedoucím lékařem kardiologické jednotky intenzivní péče (KJIP) I. interní kliniky FN Plzeň a odborným asistentem na Lékařské fakultě v Plzni. V roce 2005 jsem složil atestaci z kardiologie a počátkem roku 2007 jsem byl jmenován docentem vnitřního lékařství po úspěšné obhajobě habilitační práce "Vliv fyziologických a terapeutických

intervencí na hepatosplanchnickou oblast u dobrovolníků a kriticky nemocných".

Od r. 1995 jsem byl řešitelem a spoluřešitelem celkem 6 grantů IGA MZČR.

Do dnešního dne jsem autorem 22 publikací in extenso v časopisech s impakt faktorem (9x jako 1. autor), autorem či spoluautorem 32 publikací in extenso v ostatních časopisech a 22 kapitol v monografiích. Přednesl jsem více než 40 ústních sdělení a pozvaných přednášek na tuzemských a zahraničních kongresech.

Pro nejbližší budoucnost přede mnou stojí celá řada úkolů. Souvisejí především s tím, že v r. 2006 jsem byl jmenován vedoucím lékařem kardiologie I. interní kliniky LF UK a FN Plzeň. Za prioritní úkol považuji stabilizaci a rozvoj celého kardiologického týmu s cílem postupně srovnat krok s ostatními kardiologickými fakultními pracovišti v České republice jak v oblasti zdravotnické, tak v oblasti výuky, vědy a výzkumu. Naše kardiologické pracoviště je jediným nonstop fungujícím centrem pro provádění perkutánních koronárních intervencí (PCI) v plzeňském regionu a naším krédem je poskytovat pacientům špičkovou komplexní intenzivní péči. Nadále jsem vedoucím lékařem KJIP a jsem též plně zapojen do náročných pohotovostních služeb na 12-lůžkové KJIP. Již řadu let věnuji nemalý čas výukové činnosti na Lékařské fakultě Univerzity Karlovy v Plzni a od r. 2005 jsem navíc koordinátorem plzeňského centra zapojeného do kardiologického výzkumného záměru "Invazivní přístupy k záchraně a regeneraci myokardu" pod vedením prof. MUDr. Petra Widimského, DrSc. FESC.



### **doc. MUDr. TOMÁŠ SKALICKÝ, Ph.D.**

Po ukončení studií na Lékařské fakultě UK v Plzni jsem nastoupil na deset let na místo sekundáře chirurgického oddělení Nemocnice v Chebu, kde jsem pracoval do roku 1999. V rámci okresní nemocnice jsem se věnoval všeobecné chirurgii a traumatologii, včetně cévní chirurgie. V roce 1999 jsem nastoupil na Chirurgickou kliniku ve FN Plzeň, kde mi bylo nabídnuto místo sekundáře a začal jsem se zajímat o chirurgii jater. Od roku 2001 jsem se stal odborným asistentem téže kliniky a započal postgraduální studium na téma Léčba sekundárních nádorů jater. V roce 2006 jsem ukončil studium a obhájil titul Ph.D. a v roce 2007 jsem po úspěšné habilitaci na téma Radiofrekvenční ablace nádorů jater byl jmenován docentem v oboru chirurgie. Od roku 2005 jsem vedoucím lékařem oddělení HPB chirurgie naší kliniky. Mimo chirurgie primárních a sekundárních maligních nádorů a benigních nádorů jater se věnuji chirurgii žlučových cest, včetně tumorů žlučových cest a endokrinochirurgii, především chirurgii štítné žlázy. Výsledky naší práce jsme společně

s prof. Třeškou a prof. Šnajdaufem uplatnili při napsání 2 monografií z oblasti jaterní chirurgie. V rámci ředitelství grantů IGA MZ se společně se svými kolegy pod vedením profesora MUDr. V. Třešky, DrSc. věnujeme účinkům radiofrekvenční ablace na jaterní parenchym, regeneraci jater, novým trendům v chirurgii jater - víceetapovým resekcím a hitu posledních let - použití kmenových buněk v oblasti regenerace jaterního parenchymu. Máme to štěstí, že díky prof. Třeškovi a celému kolektivu patří naše klinika k vedoucím pracovištím v celé České republice právě v oblasti chirurgie jater.

Do budoucna mám v plánu pokračovat ve výzkumu v oblasti regenerace jater a společně s lékaři MJIP I. interní kliniky pod vedením docenta MUDr. M. Matějovič, Ph.D. zapojit do léčby nemocných s rozsáhlými jaterními resekcemi systém podpory jaterních funkcí - Prométheus. Cílem práce chirurga totiž je s minimální zátěží pro nemocného dosáhnout pro něj co nejlepších a nejtrvalejších výsledků při léčbě jeho choroby.



## DĚKANSKÝ DEN LÁKAL K POHYBU STUDENTY I ZAMĚSTNANCE

Tradiční Děkanský den s nabídkou nejrůznějších pohybových aktivit proběhl letos ve čtvrtek 17. května. Turnaje v sedmi druzích sportu se odehrály v tělocvičně v Bolevecké ulici, na tenisových dvorcích v areálu Slávie VŠ na Borech, ve sportovním centru na Doubravce a plavecké závody již o den dříve v plaveckém bazénu na Slovanech. Nejmasovější byla účast v turistickém pochodu "Kolem boleveckých rybníků".

V tenisovém turnaji (10 účastníků) vyhrál posluchač Špička. Ve fotbalovém turnaji (45 účastníků) nenašli přemohitele studenti Palestiny. V turnaji v basketbalu (15 účastníků) si prvenství vybojovalo družstvo nižších ročníků, ve volejbalovém turnaji (27 účastníků) družstvo "osahánek". Palmu vítězství v turnaji ve florbalu si odneslo družstvo 2. ročníku. Aerobik si přišlo zacvičit 25 studentek. Turnaj ve squashi vyhrál Pavel Brož ze 6. ročníku a mezi studentkami byla nejspěšnější Klára Kundrátová z 5. ročníku, v plavání (10 účast-

níků) dosáhla nejlepšího výkonu štafeta vyšších ročníků.

A na závěr nejnavštěvenější akce pochod/jízda "Kolem boleveckých rybníků" přilákal za ideálního počasí 64 zaměstnanců, 10 studentů a tři cyklisty. Každý z pochodníků byl odměněn účastnickým diplomem a po dosažení cíle na zahradě za Ústavem hygieny si v příjemné atmosféře jarní pohody mohl na táboráku opéci párek a doplnit vypoceně tekutiny. Poznatky z této oblíbené náplně Děkanského dne přinášíme v samostatném článku.

Všichni ze 64 zaměstnanců a 176 studentů, kteří využili volna a aktivně se zapojili do některé z nabídnutých sportovních akcí, určitě nelitovali a osvěžili se na těle i na duchu. Za bezchybnou organizaci a náročnou přípravu patří dík kolektivu Ústavu tělesné výchovy LF UK, který se určitě nebude zlobit, když se za rok při obdobné příležitosti setká s ještě početnější účastí.

M. Červený, J. Novák

ÚSTAV TĚLESNÉ VÝCHOVY

LF UK V PLZNI

UDĚLUJE

DIPLOM

ZA ÚČAST

NA TURISTICKÉM POCHODU



DTD - PLZEŇ 17.5.2007



## KRÁSNÁ A ZAJÍMAVÁ TÚRA (KOLEM BOLEVECKÝCH RYBNÍKŮ)

Málokteré velké město v České republice se může pochlubit tak zajímavým okolím, obklopujícím městskou aglomeraci ze všech stran, jako Plzeň. Jednou z atraktivních oblastí, lákajících celoročně k návštěvě, je oblast boleveckých rybníků. Tradičně tudy vede kratší trasa turistického pochodu v rámci Děkanického tělovýchovného dne. Ačkoliv jde o oblast většinou Plzeňanů notoricky známou, přece se mnohý se zájmem zastaví u informačních tabulí aby si přečetl mnohé podrobnosti o navštívených místech, o nichž dosud měl jen hrubou představu.

Jako další desítky zaměstnanců (celkem se na pochod vydalo 64 zaměstnanců a rodinných příslušníků) jsem si ráno už čtvrt hodiny před devátou na konečné "čtyřky" na Košutce vyzvedl mapu s vyznačenou trasou pochodu - aby na mě zbyla - a v devět jsme s dcerou Šárkou a dvouletým vnukem Honzíkem vyrazili směrem k Šidlovskému rybníku. Zde také narazíme na jednu z patnácti informačních tabulí Sikmondovy naučné stezky, pojmenované po vedoucím hospodáři plzeňských městských lesů Josefu Sikmondovi. Byla jako první naučná stezka na území města Plzně otevřena v dubnu 1978. Tříhektarový "Šidlovák" vznikl již v 15. století při zakládání bolevecké rybníční soustavy a pojmenování získal podle Šidlovského statku v Bolevci, k němuž pozemky původně patřily. Pamětníci si na severním okraji rybníka ještě připomínají původní dětskou ozdravovnu, později zotavovnu mateřských škol, která po požáru byla v r. 1997 odstraněna. Dnes slouží rybník rekreaci, v létě jsou břehy obleženy koupajícími se především z nedalekých sídlišť, v zimě, když přituhne, je zamrzlá hladina využívána bruslaři a hokejisty.

Po opravené hrázi pokračujeme po asfaltové cestě okolo přírodní rezervace Kamenný rybník s ojedinělými rašeliništními porosty a květenou. Tam je pochopitelně přístup zakázán, a tak ji pohodlně obejdeme. Cestou se samozřejmě zastavíme u kolomazné pece, zakonzervovaném památníku důmyslné řemeslné výroby dehtu a dalších produktů do poloviny 19. století. Takových pecí stálo v polesí osm, s průmyslovou výrobou dehtu postupně zanikly.

Projdeme okolo bouří vyvráceného smrkového velikána, kolem dvou na léto připravených volejbalových hřišť a na břehu Kameňáku bez většího úsilí přilákáme na několik kousků rohlíku párek labutí. Zpevnění břehů rybníka má zabránit pokračující erozi, o které svědčí propletenice obnažených kořenů. Restauraci u hráze mineme bez povšimnutí, je stejně zavřeno. Za zmínku stojí, že na jejím místě stávala u bývalé lesovny luštitrna lesních semen. V ní se za slunných dnů s pomocí slunečního tepla získávala ze šišek jehličnanů semena pro další výsadbu.

Dále přejdeme opatrně přes silnici do Třemošné a ještě opatrněji přes zrušený přejezd železniční trati na cestu, která je po pravé straně vroubená vysokým plotem arboreta Sofronka. To na rozloze okolo 20 hektarů soustřeďuje jednu z největších sbírek borovic na euroasijském kontinentu. V areálu je umístěna též meteorologická stanice, zařazená do základní meteorologické sítě jako stanice "Plzeň-Bolevec". K arboretu patří i malý lesní rybník Vydymáček v údolí Merán. Název rybníčku se odvozuje od jeho hlavní funkce, rybníky-vydymáče "vzdýmají", tj. zadržují vodu pro další rybníky ležící níže po proudu živného potoka a zachycují případné přívalové vody. Rybníček se konečně dočkal obnovy a zpevnění hráze, vyspravené jen provizorně po protržení přívalovým lijákem v r. 1965.

Pak už nás lesní cesta, sloužící nejen pěším turistům, ale i bajkerům,

dovede k Seneckému rybníku, nejmladšímu z celé rybníční kaskády (založen 1764). Ještě si před tím všimneme nově vybudované prkenné stezky, směřující přes zalesněný mokřad ke kolonii zahrad a zahradních domků před arboretum. Donedávna se tato zkratka suchou nohou nedala zvládnout.

Na Senečáku je kupodivu otevřeno občerstvení U Tonyho v dřevěném objektu Klubu vodních sportů, postaveném v poválečném období brigádnicky za zrušené klubovny na březích Radbuzy v centru města. Senečák je významnějším rybníkem než malý Vydymáček, takže po zmíněné průtrži mračen v r. 1965, která provalila i hráz tohoto rybníka, byla nová vybudována hned v následujícím roce, se zpevněným betonovým přepadem, který snesl i povodňové udalosti před pěti léty. Hráz byla před dvěma léty znovu zpevněna a postupně již dochází k obnově vegetace.

Některí z účastníků pochodu občerstvením nepohrdli a po krátké zastávce pokračovali dále cestou, vedoucí okrajem polesí směrem k dalšímu rybníku. Stromy lze zahlédnout v kolonii unifikovaných zahradních domků s upraveným okolím, aby se vzápětí zaleskla hladina Košináře. Název má podle vždy zde rostoucích vrb a košů, vyráběných z jejich proutí.

Když vstoupíme na hráz, povšimneme si rybích sádek, založených městem Plzeň v poválečném období krátce před znárodněním. Dnes jsou využívány rybářskou organizací. Za hrázi se poradíme s mapou, kudy dále. Obě možnosti nás tak jako tak dovedou k areálu autocampingu Ostende na břehu více než padesátihektarového Velkého Boleveckého rybníku.

Ten byl vybudován jako první v r. 1460 poté, co město Plzeň zakoupilo ves Bolevec. Asi není Plzeňana, který by někdy tuto oblast nenavštívil. Od dvacátých let minulého století slouží severovýchodní břeh rybníka rekreaci veřejnosti, jsou zde šatny i celosezónní kabiny, bývala zde rozsáhlá restaurace. K rekreaci je využíván i protější břeh s nabídkou jachtingu a windsurfingu.

Projdeme budoucí vesnickou památkovou zónou Malým Bolevcem s několika zachovanými zemědělskými usedlostmi a povšimneme si dřevěného pamětního kříže s motivem Ukřížování Krista. Přes frekventovanou okružní silnici se dostaneme na polní cestu, vroubenou po obou stranách slibnou úrodou odkvétající řepky. To už pomalu stoupáme k nejvyššímu bodu naší túry na vrchu Mikulka (378,2 m n.m.). Název vrchu se několikrát změnil, do 18. století se mu říkalo podle popravě Šibeniční vrch, později Stráž. Současný název připomíná ing. Jindřicha Mikoleckého, ředitele a prokuristu strojírně Emila Škody. Byl zakladatelem Spolku techniků, který mu po náhlé smrti (v r. 1891) postavil o dva roky později na vrcholu žulový památník. Sejdeme pak okolo betonového bunkru, pozůstatku předválečného opevnění, a nové budovy Českého hydrometeorologického ústavu ke stále se rozšiřujícímu parkovišti lochtotinského areálu Fakultní nemocnice, pak polní cestou k zaniklému židovskému hřbitůvku se skromnými pozůstatky náhrobních kamenů, a to už jsme na dohled zahrady Lékařské fakulty, kde ti rychlejší pochodníci již kolem tradičního ohničku (táborák by zněl příliš nadneseně) opékají párky a pilně doplňují vydané kalorie a tekutiny. Za chvíli se k nim připojuje i naše skupinka, hned poté, co jsme z ruky organizátorů z Ústavu tělesné výchovy Mgr. L. Králové a PhDr. K. Lukavského převzali účastnické diplomy a potřebné suroviny k opékání. Výbornou náladu nepokazi ani drobný jarní deštěk, občas po dnech sucha skrápějící Lochotín.

(jn)



## NAŠI POSLUCHAČI NA ČESKÝCH AKADEMICKÝCH HRÁCH 2007

České akademické hry (ČAH) jsou nejvýznamnější sportovní akcí pro studenty - sportovce všech vysokých škol a univerzit v České republice. Pravidelně se konají od roku 2002, jsou organizovány ve 20 - 25 sportech a zúčastňuje se jich 2000 - 2500 studentů. V průběhu konání ČAH dochází k setkání čelných akademických funkcionářů všech univerzit ČR, zástupců Ministerstva školství, mládeže a tělovýchovy České republiky a zástupců daného regionu.

Letošní již šesté ČAH v Liberci se uskutečnily v termínu 29. 4. - 5. 5. 2007. Zúčastnilo se jich 2688 sportovců ze 40 vysokých škol a univerzit.

Protože naše Lékařská fakulta je v trochu jiném postavení, co se možnosti sportovní přípravy při studiu týká (většina posluchačů pro náročnost studia při zahájení studia s vrcholovým sportem končí), je mnohem obtížnější dát dohromady sportovce na takové úrovni, aby se mohli rovnat státním reprezentantům, kteří se ČAH účastní a mají je jako postupový turnaj na světovou univerziádu či akademické mistrovství světa. Nicméně doufám že se nám to v rámci možností daří.

Naši studenti (6 reprezentantů LF v Plzni) z letošních ČAH přivezli 4 zlaté, 3 stříbrné a jednu bronzovou medaili.

První do bojů o medaile z našich zasáhla Lenka Ledvinová - studentka 3. ročníku všeobecného směru (účastnice několika juniorských mistrovství světa, mistrovství Evropy dospělých, zlatá medailistka z MČR 2006 dospělých v hodu kladivem, čtyřnásobná zlatá medailistka z AMČR ve vrhu koulí a hodu kladivem, v současné době má splněné limity pro účast na Mistrovství Evropy do 22 let v Debrecenu i na Světovou univerziádu v Bangkoku - budeme ji držet palce), která suverénně obhájila obě zlaté z loňského roku.

Další atletkou, která měla velké šance na získání medaile byla Květa Pecková - studentka 2. ročníku všeobecného směru (mnohonásobná medailistka z MČR v dorosteneckých kategoriích, 2006 - 2. místo na MČR na dráze do 22 let, 5000m; 2007 - 2. místo na MČR v krosu do 22 let), která nastoupila do běhu na 1500m a skoro zaběhnutím svého osobáku získala stříbrnou medaili.

Ve středu a čtvrtek se rozběhly soutěže v plavání, golfu a badmintonu, kde jsme měli naše zástupce Jakuba Fichtla, Tomáše Matějku a Janu Sahánkovou.

Kuba Fichtl - je studentem 4. ročníku všeobecného směru (výčet jeho umístění by byl opravdu velký od domácích mistrovství po vítězství ve světových pohárech po celém světě, tento sportovec je především dálkovým plavcem, ale nepohrdne ani 200m motýlkem, 400m polohovým závodem a 1500m volným způsobem. V současné době se soustřeďuje na splnění limitů pro kvalifikaci na "Olympijské hry" v Pekingu 2008). Kuba nastoupil ve čtyřech disciplínách: 100m znak - zlato; 200m polohový závod - zlato; 400m volný způsob - stříbro a 50m znak - bronz.

Tomáš Matějka - student 3. ročníku všeobecného zaměření (hraje první ligu v golfu za Darovanský dvůr Resort, do které postoupili minulý rok a má handicap 5,7. Současně hraje také tenis, kdy na evropském žebříčku hráčů (U 16) byl nejlépe na 17. místě. V dorostu vyhrál jako hráč Prostějova MČR). Tomáš po prvním dni zahrál velice dobře - hrál

6 ran nad par hřiště, bohužel druhý den mu vše jak si představoval už v "Ypsilon golf Resortu" nevycházelo. Nicméně v konkurenci skoro celé reprezentace to byl výborný výsledkem - celkově 12. místo.

Jana Sahánková - studentka 2. ročníku všeobecného směru (hraje národní ligu - druhou nejvyšší soutěž v ČR). Jako juniorka byla členkou širší reprezentace ČR. Mezi nejlepší umístění patří druhé místo v soutěži družstev ČR a na MČR juniorů třetí místo ve čtyřhře.

Na ČAH spolu s Radkou Šustrovou z pražské UK podlehly až ve finále a získaly tak stříbro.

V pátek jako poslední vstoupil do bojů o medaile Martin Vít Matějka v judu (do 100 kg). Bohužel se mu vůbec nevedlo a tak obsadil ve své kategorii 10. místo.

Rád bych ještě jednou poděkoval našim reprezentantům za předvedené výkony a zároveň poděkoval vedení fakulty a všem, kteří napomohli k účasti LF v Plzni na ČAH v Liberci.

Sportu zdar.  
Martin Červený



## VÝSTAVA OBRAZŮ doc. RNDr. PAVLA FIALY A MAGDALENY FIALOVÉ

Prostory Ústavu histologie a embryologie v Procháskově ústavu na Lochotíně neosiřely po výstavě "Medicina ve výtvarném umění" nadlouho. 11. dubna proběhla vernisáž autorské výstavy vybraných obrazů doc. RNDr. Pavla Fialy, CSc., přednosty Anatomického ústavu LF UK, a jeho dcery Magdaleny Fialové. Zápisy v návštěvní knize svědčí o tom, že výstava zaujala širokou obec příznivců výtvarného umění. Doc. Fiala si ve svém nabitém programu udělal čas, aby nám trochu přiblížil svého koníčka.

**Od kdy malujete, jak jste se k vlastnímu výtvarnému umění dostal? Je tu nějaká rodinná tradice?**

„Rodinná tradice to není, ale následnost určitě, což je vidět na obou dcerách a jejich přístupu k malbě, zejména Magdaleny. Kreslím a maluji od doby, kdy jsem bezpečně udržel tužku či pastelku v ruce.“

**Jste ryzí samouk (někdy se užívá odborného výrazu autodidakt) nebo jste absolvoval odborné školení?**

„Určitě jsem byl typem samouka, který se systematicky a trvale vzdělával v technikách malby a kresby, zobrazení krajiny, a také hledal vzory u českých krajinářů. Ve druhé polovině sedmdesátých let jsem využil nabídky soukromého několikaletého studia u akademického malíře Jiřího Rejčka, strakonického rodáka, gymnaziálního profesora a znamenitého malíře, kterému žádný námět nebyl cizí. Svým záběrem přesáhl výrazně region a jeho obrazy visí mj. v galeriích ve Švýcarsku a v Londýně. S ním jsem cestoval po jihočeské krajině, Pootaví a Pošumaví, a naučil se bezpečně koncipovat krajinu postavenou na přesné kresbě, umístit dominanty, pojmut atmosféru krajiny v různých ročních obdobích a efektivně volit barevnou škálu. Malování v Pošumaví mne svedlo na krátký čas i k několika společným malířským výletům s akademickým malířem Aloisem Moravcem a jeho dlouholetým přítelem Ladislavem Stehlíkem, který sbíral materiál k článkům o životě v pošumavských vsích a znamenitě kreslil.“

**Jaké jsou vaše oblíbené náměty, příp. oblíbený region?**

„Už proto, že jsem rodák z Katovic u Strakonice a celé údolí Otavy je neobyčejně členité a barevné, nebylo nic lepšího než začít právě tam. Odtud je také patrné potěšení malovat právě vodu - nejen rybníků, ale i rychlou vodu potoků a řek. Když mi to dovolí čas, věnuji se hlavně krajinomalbě, vplněnu především olejem, který dovoluje pohotovou práci v měnících se světelných podmínkách a barvy zasychají pomalu. Doma pak rád sáhnou po akvarelu a v poslední době k akrylu, který je velmi univerzální metodou, ale vyžaduje rychlou práci.“

**Kdy a kde jste dosud své obrazy vystavoval?**

„Regionálních krajinářských výstav bylo za léta mnoho, i v sousedním Bavorsku. Spolu s dcerou

Magdalenou jsme měli před několika léty větší výstavu v síni Reiffeisenbank v Plzni a také již dvakrát ve zdejších prostorách a přátelské atmosféře Ústavu histologie.“

**Jaké máte pro letošek výtvarné plány? Chystáte se do pleneru?**

„Letos v létě se pokusím o pár motivů času žní, který má neopakovatelnou atmosféru žhavých žlutí obilí a hlubokých modří oblohy. Určitě i nějakou polní kyticí pro potěchu z barevných tónů a nebo spoustu barev květin, které pěstuje moje žena na zahradě a na obhajobu plochy, kterou mají vyhrazenou, tvrdí, že nejsou jen pro radost, ale právě jako téma pro malbu.“


**U malířů-realistů je obdivuhodná jistota při vedení štětky, pera či tužky, trénujete nějak tento "kumšt"?**

„Ruku vlastně cvičím po celý rok, protože výuka anatomie se bez bezpečné kresby prostě jen těžko obejde. Dívám-li se zpět, pak jsem rád opustil tradiční kresbu křídami na tabuli, musela se pořád mazat a pak čekat na oschnutí. Oceňuji tak možnosti moderní doby a kreslím na papír i složitá barevná schémata a promítám je z videokamery na projekční plochu. Studenti pak mají možnost vidět, jak schéma vzniká a lépe pak kresbou následovat. Pérovky využiji především pro kreslení obrázků do skript a učebnic, což má výhodu, že nejsem závislý na kreslír, který třeba není anatomem.“

Spolu s doc. Fialou vystavila své obrazy i jeho dcera Magdalena. Na rozdíl od otce je systematicky výtvarně školená jako absolventka Střední keramické školy v Karlových Varech v oboru výtvarného zpracování keramiky. Pracuje většinou s akrylem a kombinovanou technikou. Její složitě malířské kompozice a v plném akordu vyznívající obrazy rostlinných a zvířecích motivů mluví samy za sebe. Věnuje se i knižní ilustraci, s jejími obrazy byly vydány dvě knihy - Krysář v několika jazykových mutacích a nověji Pohádky dvanácti sudiček (v nakladatelství Aventinum). Zatím se nikdy neponořila do malby a kresby krajiny, ta tvoří v jejích obrazech jen doprovod. V poslední době objevila (i sama zažila) neopakovatelnou krásu podmořského světa a věnuje se jeho výtvarnému zpracování. Šíří jejího záběru je vidět na knižních ilustracích, dobové obrazy krysáře z Hammelnu vyžadovaly precizní přípravu. Pracuje jako produkční kulturního střediska Esprit v Plzni.

Pro každého uměnilovného návštěvníka bylo shlédnutí výstavy příjemným a obohacujícím zážitkem. Vřelý poděkování za zapůjčení obrazů patří oběma autorům a za šťastnou volbu též vedoucí Ústavu histologie doc. MUDr. J. Kočové, CSc. a jejím spolupracovníkům.

J. Novák





**Ústav histologie a embryologie  
Lékařské fakulty Univerzity Karlovy v Plzni**

**Vás srdečně zve na vernisáž výstavy:**

**OBRÁZKY**

**Magdalena Fialová**      **Doc. Dr. Pavel Fiala, CSc.**



**Ve středu 11. dubna 2007 ve 12 hodin**

## Doc. MUDr. JIŘÍ BERAN, CSc. JAKO VÝTVARNÍK

Čtenáři "Facultas nostra" znají doc. MUDr. Jiřího Berana, CSc., přednostu psychiatrické kliniky a aktivního člena redakční rady "Facultas nostra" jednak z článku v čísle 42, kde hodnotil své desetileté působení na fakultě, jednak z řady článků informujících o činnosti psychiatrické kliniky, je i autorem článků s historickou tematikou. O jeho dalších aktivitách jsem se dozvěděl prvně, když při oslavě svých padesátin obdržel od spolupracovníků malířské instrumentarium. Zjistilo se, že maluje již od dětství, vytvořil i nové techniky (dotváření špachtlí, slévané techniky, mnohovrstevné obrazy). Svě práce vystavoval již na několika výstavách, vloni to bylo v Březnici, letos v galerii "Tvrz" ve Lnářích (1. 5. - 30. 7. 2007). Současné práce nazývá asamblážemi. V rámci výstavy asambláží ve Lnářích se konal i seminář 21. 6. na němž kromě doc. MUDr. Berana, CSc. vystoupili i MUDr. David Hynčík ("Art Brut"), Mgr. Iva Dvořáková ("Arteterapie u porucporuch příjmu potravy") a PhDr. Vladimír Blažek ("Arteterapie v Dobřanech"). Pro své asambláže používá i dříve užívané předměty - formičky, závaží, radlice, drátky, nůžky,

ohřívač piva, které doc. MUDr. Beranovi, CSc. dodávají i jeho přátelé.

Tím však výčet aktivit doc. MUDr. Berana, CSc. není vyčerpán - je i předsedou spolku rodáků v Březnici, přispívá i do tamního časopisu.

Přejeme doc. MUDr. Beranovi, CSc. mnoho dalších úspěchů při vedení kliniky i při jeho dalších aktivitách.

- ko -

**Jiří Beran**  
**Z odkazu doktora Fausta“**



  
**Univerzita Karlova v Praze**  
1. lékařská fakulta a Lékařská fakulta v Plzni  
Vás srdečně zvou na výstavu výtvarných prací  
v Akademickém klubu ve Faustově domě,  
Karlovo nám. 40, Praha 2

**Těšíme se na Vaši účast na vernisáži, která se koná  
ve středu 26. září 2007 v 16.00 hodin.**

Výstava potrvá do 19. října 2007 a bude otevřena  
v pracovní dny od 11 do 16 hodin, v pátek do 14 hodin.

## PODĚKOVÁNÍ NAŠIM POSLUCHAČKÁM

Paní Věra Lodrová z diecézní charity předala doc. MUDr. Jitce Kočové, CSc. děkovný dopis, v němž vyslovuje dík posluchačkám III. ročníku všeobecného směru **Monice Kovačkové a Marii Potužkové** za dlouhodobou práci se seniory. V dopise doslova udává, že blahopřeje univerzitě k tak skvělým, pokorným a vždy ku pomoci ochotným a hlavně nezištným studentkám.

*K poděkování se připojuje i redakce.*

- ko -

## VYŠEL NOVÝ SVAZEK PLZEŇSKÉHO LÉKAŘSKÉHO SBORNÍKU

Před nedávnem vydala Univerzita Karlovy v nakladatelství Karolinum 72. svazek Plzeňského lékařského Sborníku. Obsahuje 30 prací, které pojednávají o modelu chronického renálního selhání u laboratorního potkana, o vlivu kombinované aplikace guanethidinu a capsaicinu na koncentrace noradrenalinu a CGRP v srdci potkana, o intermedinu v srdci laboratorního potkana a myši, o průkazu jaderného aktinu pomocí zeleně fluoreskujícího proteinu GFP, o nikotinu a náhradní nikotinové terapii, o patofyziologii kouření, o vnímaném zdraví a vlastní péči o ně u mladších seniorů, o změnách hladiny testosteronu v souvislosti s náročným vytrvalostním výkonem, o rozvoji svalových dysbalancí u sportujících dětí, o histochemické analýze biopsických vzorků svalové tkáně atletů-běžců, o změnách preference pravé ruky, o nealkoholickém ztukovatění jater, o depresi a stresových hormonech, o miniinvasivní

léčbě benigní hypertrofie prostaty se zaměřením na využití KTP laseru a prvních zkušenostech s fotoselektivní vaporizací prostaty v České republice, o laparoskopické adrenalektomii, o ileu z nezralosti, o operační léčbě inkontinence moče u žen po radikální operaci v malé pánvi a následné aktinoterapii, o obtížích nemocných v perioperačním období, o historii vyšetřování virologických markerů na transfusním oddělení FN Plzeň, o deleukotizované krvi, o intoxikacích syntetickými narkotickými látkami, o strangulaci, o méně obvyklých příčinách náhlého a neočekávaného úmrtí v praxi soudního lékaře, o rozkouskovaní mrtvol jako způsobu utajení vraždy, o zdravotnicích a heydrichiádě, o 200. výročí narození profesora Josefa Škody a o medicinském studiu Josefa Arnošta Ryby. Následují články o třech jubilantech a bibliografie vědeckých prací ústavů a klinik fakulty za rok 2005.

- ko -

## ZAHRADNÍ SLAVNOST NEZKLAMALA

V pátek 29. června 2007 se konal již třetí ročník zahradní slavnosti. Probíhal tradičně na zahradě Procháskova ústavu, pro tento účel jako stvořeném prostředí. Zahradní slavnost se poprvé konala v r. 2005 jako jedna z akcí v rámci oslav 50. výročí založení naší alma mater. Sešlo se na ni tehdy asi 300 účastníků. Od té doby zájem o akci trvale roste a letos bylo registrováno téměř 500 osob z řad stávajících i bývalých zaměstnanců naší školy a fakultní nemocnice. Osobním dopisem pana děkana byli pozváni i všichni letos promující studenti. Věříme, že jejich účast a neformální setkání s bývalými učiteli v nich zanechá hezkou vzpomínku na léta strávená na LF. Je nám líto, že akce nemohla být určena pro všechny studenty. Dala by se očekávat účast možná i násobně vyšší a to je již opravdu za hranicí všech možností - nejen organizačních, ale i finančních.

Na počasí si ani letos stěžovat nemůžeme, dalo by se označit za optimální. A tak nic nebránilo konzumaci libých moků a bašty ... O teplý

bufet se tradičně starala naše menza s šéfkuchaři panem Podlešákem a panem Hessem. Připravili nám grilovaná kuřata (140 kg), vepřovou pečení (130 kg) a kančí guláš (100 kg surovin). Zkonzumovalo se i 90 kg čerstvé zeleniny. U těchto čísel bych se rád zastavil - celkem menza zpracovala téměř půl tuny surovin. To je odhadem laika asi tak 2000 běžných malých porcí, uvažujeme-li 25 dkg surovin na jednu porci. Naše menza v běžném provozu vaří max. 500 jídel pro obě výdejní místa - a v tomto jediném dni svůj běžný pracovní výkon zpětinasobila!!! Žádné extra pracovníky nenajímala, vše zajišťovali stálí zaměstnanci. To je myslím velmi úctyhodný výkon a rádi bychom všem pracovníkům, v čele s vedoucím menzy panem Martínkem, vysekli hlubokou poklonu. Zlatým hřebem jídelničku byl dle mnohých kančí gulášek - a protože vaření je o surovinách - nelze zde opominout kardinální přínos našeho specialitního pana děkana, který i v okurkové sezóně lovu divočáků dokázal dva výstavní kusy zajistit. K pouštění bych dodal, že jsem měl to

šťěstí jeden kus převážet od dodavatele do menzy - svým autem. Shodou okolností jsem týž den také vezl kulovnici - legálně drženou t.č. pouze ke sportovním účelům. Ale až po cestě mi došlo, že v případě náhodné policejní silniční kontroly spojení - mrtvý divoček bez dodacího listu - sportovní kulovnice ze střelnice - by asi nedopadlo nejlépe a možná bych psal tyto řádky nikoli na Lochotíně, ale na Borech.

Ze spektra podávaných nápojů se asi dá vytušit, že organizátoři mají rádi víno. K pití byla nejenom kvalitní jakostní vína sudová (100 litrů), ale i vína predikátní v oblíbených sedmičkách I., kterých se na akci vyprázdnilo přes 200 kusů. Ve vinném stánku tradičně fungoval známý plzeňský sommeliér MUDr. Dominik, který se dokázal vcítit do krásy nabízených vín vždy znovu a znovu ... Dehydrataci zúčastněných úspěšně zabránilo i 8 sudů Krušovického Mušketyra. Těm, kdo nemá rád alkohol, sice byla k dispozici balená voda, ale soudě podle toho, že (jako jediná!) v nemalém množství zbyla, asi se abstinenty na akci mnoho nedostavilo, my neviděli nikoho, ale nemáme oči všude.

O technické zajištění akce se zdárně postarala správa budov a centrální dílna. Přivezt/odvézt lavice, slunečníky, stoly, grily, chlazení, skříně atd. atd. není také hned a všem pracovníkům patří velký dík, zvláště pak za to, že ihned po skončení slavnosti vždy zahradu uklidí tak perfektně, že na druhý den není vůbec patrné, že se nějaká akce konala. A letos se navíc pracovníci dílen ve svém volně čase zabývali vývojem a výrobou velkoplošných grilů, které se během slavnosti náramně osvědčily. Čest jejich konstrukčnímu umu!

Aby nemohl vzniknout dojem, že učenou akademickou obec zajímá jenom pití a jídlo (trefnější slova by asi neprošly jazykovou korekturou ...), bylo zajištěno i vystoupení sličných orientálních tanečnic, jež si dovedně pohrávaly s ohněm, uchu (snad) lahodila živá hudba produkovaná Jarouškem Špelinou a Richardem Sequencem Jr. s jeho přáteli. Tombola byla letos skutečně bohatá - v celkové maloobchodní ceně téměř mnoha desítek tisíc korun. Nemá smysl jítřit závist těch co nevyhráli a výčet cen zde uvádět, nicméně kdo vyhrál, byl velmi spokojen.

Každý účastník akce obdržel jako stvrzku o zaplacení symbolického vstupného 50 Kč (skleničku s vypiskovaným emblémem naší fakulty (pro úplnost - pořizovací cena 59 Kč).

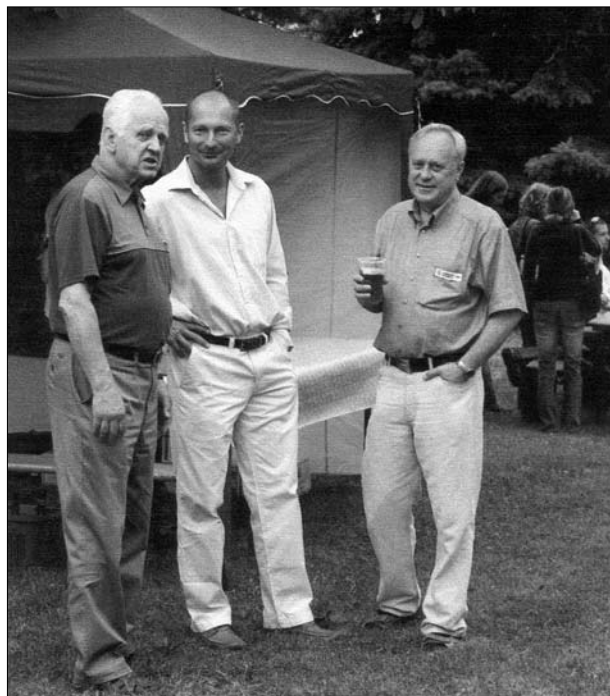
Vše výše uvedené by samozřejmě nebylo možné zajistit bez laskavých sponzorů. Uctivě děkujeme našemu generálnímu partnerovi - firmě OLYMPUS a dále potom firmám Vinselekt Michlovský, Volvo, Cheiron, Duchware, Wega-Mipos, Mountfield, ČEZ a dalším.

Když už jsme u financování - snahou organizátorů vždy bylo, aby LF nemusela vynaložit, jak se říká, ani korunu na pořádání akce. Je nutné si uvědomit, že díky tvrdým ekonomickým pravidlům fakulta může ze svého rozpočtu vynaložit na občerstvení jen zcela minimální částku,

takže nezbyvá nic jiného, než hledat sponzory. Přesto se však tento záměr podařil nejen v minulém roce, ale dokonce i v letošním, kdy výrazně vzrostl počet návštěvníků. Sehnat finance na akci podobného rozsahu však není jednoduché, každý si může zkusit z výše uvedených čísel spočítat, kolik peněz se tak asi vydá. Je velkou otázkou, jak budou vypadat léta příští - zdá se, že současní sponzoři jsou již vyčerpáni a bude zapotřebí oslovit jiné. To je však pro organizátory, kteří jsou z teoretických ústavů, záležitost značně obtížná, neboť jak známo, na teoriích si dealeri velkých zdravotnických firem dveře nepodávají.

Pokud se tedy slavnost líbila, nenašel by se náhodou mezi laskavými členy akademické obce spolupracovník s dobrými kontakty na potenciální sponzory?

J. Růžička & L. Bolek



## ŠEDESÁT LET OD PRVNÍ PROMOCE NA PLZEŇSKÉ LÉKAŘSKÉ FAKULTĚ



MUDr. Petr Raišl v době promoce

14. prosinec 1946 se díky první promoci na plzeňské lékařské fakultě nesmazatelně zapsal nejen do historie naší fakulty, ale celého plzeňského vysokého školství. Tím hlavním aktérem byl kdýňský rodák MUDr. Petr Raišl, který přesně rok po založení první plzeňské vysoké školy splnil studijní požadavky k udělení lékařského diplomu.

Připomeňme podle dobového tisku, jak tato významná událost nejen pro Plzeň, ale pro celý region probíhala.

"Starobylá zasedací síň plzeňské radnice byla dnes v poledních hodinách svědkem významné události po prvé v historii našeho města. Za účasti ministra školství a osvěty dr. Stránského, předsedy UNV města Plzně dr. Křepinského, zástupce ministerstva zdravotnictví odborového přednosty dr. Macháčka, zástupců úřadů, kulturních institucí, plzeňských docentů, primářů, lékařů a četných jiných hostů, mezi nimi zástupce pobočky lékařské fakulty v Hradci Králové a posluchačů lékařské fakulty v Plzni byl slavnostním způsobem prohlášen doktorem všeho lékařství 30letý MUC. Petr Raišl, syn obchodníka ze Kdyně na Šumavě. Za zvuků slavnostních intrád vstoupili do slavnostně vyzdobené zasedací síně v historických univerzitních krojích s insigniemi Karlovy Univerzity, J.M. rektor univ. prof. dr. Bydžovský J.S. proděkan lékařské fakulty prof. dr. Čančík a J.S. promotor univ. prof. dr. Scheiner, který ve své zahajovací řeči

vzpomněl prvého výročí (16. prosince 1945) založení lékařské fakulty v Plzni a ocenil buďovatelskou práci, která klade na všechny členy učitelského sboru veliké nároky, jež títo s nadšením zdolávají. Řečník poděkoval všem, kdož mají pochopení pro potřeby fakulty a apeloval též na občany staroslavného města Plzně, aby oni pomohli vytvořit ovzduší univerzitního města. J. S. proděkan lékařské fakulty univ. prof. dr. Čančík oznámil pak rektoru Univerzity Karlovy univ. prof. dr. Bydžovskému nového kandidáta lékařství, který s úspěchem dokončil všechny přísné zkoušky. J. M. rektor dal pak svůj souhlas s promoci nového kandidáta lékařství. Promotor, zastupující děkan plzeňské lékařské fakulty univ. prof. dr. Scheiner a ředitel univerzitní kanceláře dr. Říha přečetli pak latinská promoční prohlášení, načež nový kandidát lékařství vykonal slavnostní slib, po němž poděkoval zvláště čs. státu, prezidentu republiky, bojovníkům za naši samostatnost, představitelům Karlovy Univerzity a svým rodičům. Rektor univerzity připomněl pak novému lékaři jeho povinnosti, jež vyplývají jednak z odpovědnosti za zdraví občanů státu a také z okolnosti, že je prvním promováným lékařem na pobočce lékařské fakulty v Plzni. Novému lékaři, jakož i jeho rodičům blahopřáli všichni významní účastníci slavnosti. Na slavnostním obědě byly proneseny přípitky na zdar pobočky lékařské fakulty v Plzni a novému lékaři MUDr. Petru





Q. B. F. F. Q. S.

SVMMIS AVSPICIIS

REI PVBLCIAE BOHEMOSLOVENICAE

VNIVERSITAS CAROLINA PRAGENSIS

ET NOS

THEOPHILVS BYDŽOVSKÝ

PHILOSOPHIAE DOCTOR, MATHEMATICAE PROFESSOR PVBLCVS ORDINARIVS, CETERA  
RECTOR MAGNIFICVS

LADISLAVS BOROVSANÝ

MEDICINAE VNIVERSAE DOCTOR, ANATOMIAE NORMALIS PROFESSOR PVBLCVS ORDINARIVS, CETERA  
ORDINIS MEDICORVM DECANVS

*Georgius Schweizer*

medicinae vniversae doctor, pathologiae et therapiae prof. publ. ord.

PROMOTOR RITE CONSTITVTVS

in vniuersitate carolinensi

*Petrus Raišl*

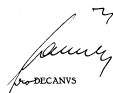
omni iuris. Kájipé in Bohemia

POSTQVAM EXAMINIBVS LEGITIMIS LAVDABILEM CVM DOCTRINAM, TVM FACVLTATEM ARTIS MEDICAE PROBAVIT

DOCTORIS VNIVERSAE MEDICINAE

NOMEN ET HONORES POTESTATEMQUE VNIVERSAM ARTEM MEDICAM EXERCENDI CONTINVLMS IN EIVSQVE REI FIDEM  
HASCE LITTERAS VNIVERSITATIS SIGILLO SANCIENTAS CVRAVIMVS

*Datura Praesae die quarto decimo in Decembri 1946.*



Raišlovi. Za ÚNV poděkoval předsedův náměstek s. Macháček všem vzácným hostům na dnešní univerzitní slavnosti a požádal o podporu pro další rozvoj lékařské fakulty v Plzni. Odborový přednosta ministerstva zdravotnictví dr. Macháček tuto podporu přislíbil a přál mnoho úspěchů další činnosti lékařské fakulty. (Nový den, 15. 12. 1946). "Je nutno podotknout, že prvním slavnostním promočním aktem zapsala se lékařská fakulta plzeňská do historie našeho universitního školství, neboť šlo o první nejzápadnější slovanskou promoci vůbec." (Svobodný směr, 15.12.1946).

Po složení lékařského slibu MUDr. Petr Raišl mj. uvedl: "Je mi ctí, že jsem první dosáhl hodnosti doktorské na zdejší lékařské fakultě v Plzni slavnostní promoci a pokládám si za milou povinnost veřejně poděkovat. Především s vděčnou myslí vzpomenouti sluší státu československého, z jeho nejvyšší moci a svrchovanosti se veškeré akademické hodnosti udělejí, a všech těch, kteří mají největší zásluhu na znovudobytí naší drahé svrchovanosti. Je to na prvním místě náš pan prezident Budovatel dr. Eduard Beneš se všemi svými spolupracovníky v odboji zahraničním i domácím. Jsou to naši vojáci, kteří bojovali a umírali na všech světových bojištích po boku našich velkých spojenců: Sovětského svazu, Velké Británie, Spojených Států, Francie a všech ostatních spojeneckých národů světa proti nejhroznějšímu a nejsurovějšímu nepříteli, jakého kdy lidstvo vůbec poznalo. Při této příležitosti vzpomínám pánů profesorů, lékařů, studentů a ostatních složek národa, kteří trpěli a umírali doma v boji proti okupantům, v koncentračních táborech a na barikádách, abychom my dnes mohli pokračovat v práci a ve studiích, které jsme v roce 1939 násilně přerušili. S myslí stejně vděčnou vzpomínám naši staroslavné university Karlovy, jejíž doktorát mně byl právě udělen, a jejíž půda byla dosud nevidaným způsobem v dějinách lidstva znesvěcena nacistickou botou zlotřilých oku-

pantů. Vydrancována a těžce poškozena se velmi rychle vzpamatovává. Prosim, aby její akademičtí zástupcové přijali projev upřímných děků. Se srdečnými díky zachovám ve vděčné paměti též celý profesorský sbor staroslavného vysokého učení naší ALMAE MATRIS CAROLINAE, kdež jsem pod vedením vážených členů sboru profesorského fakulty lékařské v Praze studoval a posléze svá studia dokončil pod vedením vážených členů profesorského sboru lékařské fakulty v Plzni. Přesvědčil jsem se ze svého bytí i krátkého pobytu na zdejší fakultě, že pod vzorným a svědomitým vedením slovutných pánů profesorů, docentů, primářů, asistentů a klinických sekundářů zdejší lékařské fakulty v Plzni budou vycházeti lékaři nejen teoreticky ale i prakticky co nejvíce připraveni pro těžký úkol, který na ně čeká, a tím prospějí v nejvyšší míře celému našemu národu. Slibuji při této příležitosti, že budu pamětliv toho, že jsem členem akademické obce university Karlovy. Ne na posledním místě jest mně vzpomenouti drahých rodičů, kteří svou láskou, dobrotou a obětavostí dopomohli mně k tomu, že jim z tohoto místa mohu vysloviti svůj nejvřelejší děk a slibuji, že jim toho nikdy nezapomenu."

Připomeňme si několik životopisných údajů o prvním absolventovi naší fakulty. MUDr. Petr Raišl se narodil 16.8.1916 ve Kdyni. Státní reálné gymnázium v Domažlicích absolvoval v r. 1935, kdy se také zapsal na pražskou lékařskou fakultu. Po násilném uzavření českých vysokých škol v r. 1939 do konce války vypomáhal v ordinacích zubní lékařky a praktického lékaře. Ihned po založení plzeňské lékařské fakulty skládá chybějící

zkoušky, aby splnil podmínky k udělení lékařského diplomu. Po promoci nastoupil nejdříve na chirurgické oddělení plzeňské nemocnice, zakrátko však byl v rámci vojenské služby povolán na Slovensko, kde se účastnil bojů s banderovci, kteří pronikli do oblasti Malé Fatry z Polska.

Doplnil si specializační zkoušky v zubním lékařství, takže stál poté u zrodu stomatologické kliniky. Později zakládal zubní oddělení ve Vojenské nemocnici, zabýval se ortodontií, léčbou paradentózy, řešil každodenní problematiku provozu velkého oddělení. Stal se náčelníkem stomatologie ve Vojenské nemocnici a v této funkci zůstal až do odchodu do důchodu. V osobním životě MUDr. Raišl začátkem roku 1948 pojal za choť rovněž kdyňskou rodačku Helenu Vilimcovou, s níž prožil 45 let šťastného manželství. Rodina se postupně rozrostla o dceru Helenu a syna Petra. V r. 1991 onemocněla manželka rakovinou, které zakrátko podlehla. Ztráta milované osoby jej bolestivě zasáhla, v r. 1993 byl postižen mozkovou mrtvicí s průvodní hemiparézou, z níž se již nikdy zcela nezotavil. Přesto téměř deset let nadále žil ve vlastním bytě díky pečovatelské službě Charity a pomoci vlastních dětí. Po otevření doubraveckého domova důchodců v r. 2003 byl jeho prvním obyvatelem. Až do posledních chvil se těšil ze svých vnoučat a pravnoučat, v kruhu svých blízkých se chystal oslavit své devadesátiny. Bohužel toho se již nedožil, po krátké hospitalizaci zemřel 4. července 2006. Po celý svůj život se nezpronevřil slibu, který při své promoci pronesl - prospívat v míře největší svým pacientům a nezapomenout na své členství v akademické obci University Karlovy. Navždy bude mít plzeňská lékařská fakulta v seznamu absolventů na prvním místě MUDr. Petra Raišla, lékaře, který svým celoživotním dílem určitě zcela splnil poslání, které v den své promoce přijal za své.

MUDr. J. Novák

(Za laskavé zapůjčení podkladů k tomuto článku patří náš děk paní Heleně Kovářkové, dceři MUDr. P. Raišla)



MUDr. Petr Raišl při práci



## „ZPĚT KE KOŘENŮM“ V MÁZHAUSU PLZEŇSKÉ RADNICE

V mázhausu plzeňské radnice proběhla zajímavá výstava "Zpět ke kořenům", připravená občanským sdružením Zemská stavovská rodová unie. Ačkoliv její hlavní náplní bylo seznámit návštěvníky s oborem genealogie a přiblížit jim možnosti pátrání po vlastních předcích, mezi stovkami exponátů bylo možno najít i několik zajímavostí se vztahem k medicíně.

V jedné z vitrín byly vystaveny promoční diplomy Jana Františka Čermáka z 19. století, které jsou zajímavým dokladem tehdejšího vzdělávacího procesu v medicíně. J.F.Čermák ukončil studia po obhájení disertační práce "De angina membranacea" v r. 1841. Na prvním z diplomů se mj. uvádí, že "Nos rector et alma acantiquissima Carolo-Ferdinandea Universitas Pragensis, quadruplex cerebellum virum Joannem Fr. Czermak, Bohemum Rokitzanensem. Nos precibus ejus acquisissimis obtemperantes virum hunae celeberrimum. Anno 1841 die 13. Januari Publicae Medicinae Doctorem. Antonius Carolus Madropehyrag, Universitatis Rector, Leop. Eques de Grünwald, Med.Doc.-Decanus, ...", následovaly další čtyři podpisy akademických hodnostářů.

Druhý diplom, vystavený o rok později, je německy psaným potvrzením porodnické kvalifikace Johanna Czermaka. "Wir Präses und Dekan der medizinischen Fakultät an der uralten k.k. Karl-Ferdinand Universität zu Prag in Königreich Böhmen, urkunden und bekennen hiemit vor jedermann, dass Vorzeiger dieses Herr Johann Czermak Doktor der Medizin, gebürtig in Rokitzan in Böhmen, uns geziemend gebeten habe, demselben über seine in der Geburtshilfe erworbene Fähigkeit ein öffentliches Zeugnis zu erteilen. Beigedrückt 1842. Med. Doc. Leop. Aequus von Grünwald, Dekan der Med. Fakultät 1842." Na devíti řádkách je psacím švabachem uvedeno osvědčení o zdárném složení předepsaných zkoušek.

Třetí diplom je dokladem z dnešního pohledu chirurgického postgraduála, který dr. Jan Čermák absolvoval v italské Padově. Na diplomu

se píše, že "Nos Rector et Caesareo Regito Universitatis Patavina Parvoluta ac Cerebellima lecturis salutem Johannem Fr. Czermak Doctorem Chirurgiae. Patavii die XIX mensis Januarii MDCCCLII. Aloysius Configliculia, Rector." Všechny tři uvedené diplomy jsou opatřeny původními pečeti.

Na výstavě bychom našli ještě několik dalších dokumentů, souvisejících s medicínou. Tak chronologický popis zástavby stavební parcely domu č.p. 41 na Pražském předměstí, tedy v místech před mlýnskou strouhou a za ní stojící Pražskou bránou, popisuje vlastnické změny k této nemovitosti již od středověku. Usedlost byla vypálena na začátku třicetileté války před mansfeldovským obležením města. Nově postavený dům se datuje až ve 2. polovině 18. století, posledními majiteli byli Jan Ballea a Václav Vlach, jehož potomci nabylí lékařského vzdělání a na nároží domu se dokonce skvěl reklamní nápis "ZUBNÍ LÉKAŘ". Dům bychom dnes již marně hledali, v šedesátých letech minulého století došlo k demolici, prázdný prostor nevábneho vzezření sloužil jako neoficiální parkoviště a smetiště, dnes na tomto místě září čtyřhvězdičkový hotel "U zvonu".

K medicíně mají vztah i dva charitativní řády, které se na výstavě představily. Rytířský řád sv. Václava hodlá v Chudenicích přestavět bývalý zámecký pivovar na Dům klidného stáří pro opuštěné a nemocné seniory, Společnost pomocníků Řádu sv. Lazara zajišťuje v Plzni chod hospicu sv. Lazara.

Návštěvníky určitě zaujaly i nejrůznější erby (mj. i erb senátora MUDr. R. Sequense), pečeteť měst a slavných osobností, rodokmeny některých známých šlechtických rodů i politiků včetně presidentů T.G.Masaryka, E.Beneše a V.Klausa. Velkou část exponátů na výstavu zapůjčil sběratel Miloslav Krist. (jn)

## HIERARCHIE V PRAXI

### Seminární práce z lékařské psychologie Ivona Pazderová, 3. ročník

V celém našem životě se setkáváme s určitou hierarchií. Neustále jsme profesně i osobně někomu podřízeni a s přibývajícím věkem i nadřízeni. Například ve vztahu učitel a žák, rodič a dítě či podřízený a nadřízený v zaměstnání. Jsme tedy zvyklí, že většina našich činů je někým kontrolována či naopak, že my musíme někoho kontrolovat. Mně se ale nelíbí, že někteří lidé si své postavení vykládají jako možnost někoho ponižít.

Já osobně se tedy snažím řídit jedním pravidlem, které si myslím, že je morálním dogmatem. Myslim si, že nikdo a nikdy nemá právo se nad nikoho povyšovat, i třeba jen proto, že má vyšší postavení nebo jen prostě má tu moc. Abych byla přesnější ... Zažila jsem mnoho situací, při kterých mi někdo dával najevo, že on toho v životě dokázal víc a já že jsem pouhá nula. Například na střední škole, jistě i dřív, ale to jsem to ještě tak nevnímala, jsem se setkala s tím, že dost učitelů či externích lékařů říkalo, že jsme pouze sestry, kdežto oni mají před i za jménem několik titulů a že tudíž musí být chytřejší a podle nich mají tedy vyšší hodnotu jako lidé. Tento názor jsem nikdy nepochopila a vždy jsem oponovala tím, že pokud je někomu třicet či čtyřicet let, tak samozřejmě už v životě musel něco zažít a dokázat, ale já jsem k tomu ještě neměla příležitost. A navíc, proč by měl někdo vzdělanější být lepší člověkem? A proto jsem vždy s každým jednala jako se sobě rovným. Samozřejmě s určitou úctou či respektem, ale nikdy bych se od nikoho nenechala ponižovat a vždy se snažím všem říkat svůj názor na věc. Slušně a s rozvahou, ale bez pokřivení svých zad.

A velmi oceňuji, když někdo zastává stejný názor ...

S tímto přístupem jsem nastupovala na praxi na ARO v jednom nejmenovaném městě. Toto oddělení jsem si vybrala kvůli tomu, že klasická standardní oddělení znám z praxe na střední zdravotnické škole a taky proto, že mě urgentní medicína zajímá. Nikdy jsem na žádném oddělení nebyla souvisle takovou dobu. Praxe trvala tři týdny. Za tu dobu jsem se jistě mnoho přiučila z hlediska sesterské i lékařské práce. Praxe mi v tomto ohledu mnohé dala a jsem za to vděčná. Ovšem na druhé straně mi také cosi vzala, a to iluze. Iluze o tom, jaké vztahy vznikají mezi personálem, i ve vztahu k pacientům. Moje představy o jedné velké fungující rodině, která táhne za jeden provaz a spolupracuje ve všech ohledech se mi teď zdají naivní.

Když jsem nastoupila, tak mi prvních pár dní vše připadalo skvěle. Díky tomu, že jsem zdravotní sestra, tak jsem se i poměrně rychle zapracovala pod vedením zkušených sester, které mi vše vysvětlily a nechaly mě si vše vyzkoušet. Později jsem však zjistila, že vstřícných lidí tam ovšem je jako šafránu. Po pár dnech jsem se rozkoukala a postupně pronikala do vztahů, které tam vládnu. To co mě takzvaně nejvíc pálí je, že každá sorta lidí se povyšuje nad sortu podřízenou. Tyto skupiny

tvořily lékaři, sestry, ošetřovatelky, sanitáři a uklízečky, psáno sestupně podle podřízenosti. Vztahy jednotlivců ve skupině byly celkem normální, od přátelství přes závist až k nenávisti, ale to je celkem běžné v každém seskupení více lidí. Bylo ovšem očividné, že téměř každý považuje své podřízené za méněcennou bytost. Zažila jsem situaci, kdy vedoucí lékař sprostě řval na sestru, když mu při banálním zákroku podala špatnou velikost stříkačky. To, co říkal nemůžu citovat, ale zmíněná sestra poté brečela asi hodinu, ale nadávky vyslechla bez odporu. Další věcí bylo chování sester k sanitářům. Jen tón, kterým s nimi mluvíly byl zarážející, ale víc mě zarazilo to, co mi řeklo několik sester nezávisle na sobě. Sesterna byla složená ze dvou místností, v jedné svačily sestry a ve druhé sanitáři. Když jsem svačila v místnosti se sanitáři, tak mi řekly, že jsem nějaká divná, když nejdu k nim a zahazují se se sanitáři. Proč? To prostě nechápu. Chování všech lidí k uklízečkám bylo pro mě naprosto alarmující. Vypadalo to, že jsou méně než vzduch, když přišly do boxu vytrít. Vždy pozdravily, ale odpovědi se nikdy nedočkaly, kromě té mojí samozřejmě. Když chtěly vytrít, tak sestry se ani neobtěžovaly uhnout z místa a tak uklízečky jim musely koštětem obkroužit nohy. To, že jim některá třeba posunula koš nebo na chvíli přerušila práci jsem neviděla ani jednou. A nejvíc mě udivilo, jak to ty uklízečky přijímaly jako samozřejmost, že se k nim každý takhle chová. Nechápu proč se ti lidé nebrání nadávkám nebo proč se alespoň nepokusí žádat o trochu úcty člověka k člověku. Pokud mě někdo přehlézel nebo urážel, tak jsem se vždy ozvala a na druhou stranu jsem se snažila nikoho nepřehlézet. Vždyť odpověď na pozdrav nic nestojí ani nebolí. Nebo když někdo udělá chybu, tak je jistě třeba mu to říct a vyčinit mu, ale jde to přeci s galanci a nadhledem. Chápu, že každý občas vybuchne, ale kvůli banalitě se mi to zdá nesmyslné.

Co se týká ve vztahu personálu k pacientům, tak záleželo hodně na jednotlivých lidech. Někteří byli laskaví, ohleduplní a pečovali o pacienty naprosto skvěle, ale také jsem zažila, když sestry i lékaři stáli nad uspaným pacientem a vyjadřovali se o něm jako o chcipákově a přáli mu, aby už zemřel, protože zbytečně zabírá místo na oddělení. K takovému chování snad ani nemá smysl se vyjadřovat. Podle mě mají ti lidé pokřivené charakterky a neměli by pracovat ve zdravotnictví.

Vím, že si někdo může říct, proč se nad vztahy na tomto oddělení tak pozastavuji a rozčiluji, když si tam nikdo na nic nestěžuje a všechno se probírá jen v jednotlivých skupinách, tedy na jednom stupni pomyslného hierarchického žebříčku, ale já mám pocit, že ti lidé jsou tím již ubití a nepřipadá jim to divné, protože to zažívají dnes a denně, takže si z práce kromě peněz odnášejí i trochu ponižení. Pro člověka z venku jako jsem já je to ale trochu silná káva ... Nesnažím se nikoho měnit, ale budu se snažit, abych já taková nebyla.